

Akademien för hälsa, vård och välfärd

”JAG VÅGAR INTE ENS GÅ UT. JAG ÄR RÄDD FÖR ATT BLI SKJUTEN”

En diskursanalytisk studie om skjutningar och gängkriminalitet i media

CRISTIN MÖLLBERG

*Huvudområde: Socialt arbete
Nivå: Avancerad nivå
Högskolepoäng: 15 hp
Kursnamn: Examensarbete i socialt arbete
Kurskod: SAA043*

*Handledare: Helena Blomberg
Examinator: Mehrdad Darvishpour
Seminariedatum: 2022-08-31
Betygsdatum: 2022-09-27*

”JAG VÅGAR INTE ENS GÅ UT. JAG ÄR RÄDD FÖR ATT BLI SKJUTEN”

Författare: Cristin Möllberg

Mälardalens Universitet

Akademien för hälsa, vård och välfärd

Masterprogrammet, Socialt arbete

Examensarbete i socialt arbete, avancerad nivå 15 hp

Vårterminen 2022

SAMMANFATTNING

Inledningen visar att skjutningar och gängkriminalitet är ett komplext problem som blir allt större. Skjutningar har ökat med 40% under 2022. Det har blivit lättare att få tag på vapen vilket är en av de bidragande faktorerna till att skjutningarna ökar men även på grund av att hämnden mellan de kriminella gängerna ökar. Media har makten att producera fakta till omvärlden, de är med och skapar synen människan har på olika fenomen. **Syftet** med studien var att skapa kunskap och synliggöra hur media som aktör är medskapare till hur skjutningar och gängkriminalitet framställs. **Teori och metod** som användes för studien var diskursanalys med Bolander & Fejes (2019) diskursanalytiska verktyg med en utgångspunkt i retoriska resurser. **Resultatet** ledde till fem olika teman utifrån de retoriska resurserna ”Tid och plats- när sker det?”, ”Vittnen- deras berättelser”, ”Experter- legitimerar och förklarar problematiken”, ”Måltavla- Vilka är det?” och ”Typ av skjutningar”. **Slutsatsen** är att det finns en stor problematik kring skjutningar och gängkriminalitet. Media är med och bidrar till att sprida kunskap genom att ta in experter på ämnet. Samt att kriminaliteten gått ner i åldrarna och att rekrytering av ungdomar ökar till de kriminella miljöerna.

Nyckelord: skjutningar; gängkriminalitet; diskursanalys

” I DARE NOT EVEN GO OUT. I'M AFRAID OF GETTING SHOT”

Author: Cristin Möllberg

Mälardalens University

School of Health, Care and Social Work

Master's Programme in Health and Welfare: Social Work

Thesis in Social Work, 15 Credits

Spring Term 2022

ABSTRACT

The **introduction** shows that shootings and gang crime are a complex problem that is growing. Shootings have increased by 40% in 2022. It has become easier to get a hold of weapons, which is one of the contributing factors to the shootings increasing but also because the revenge between the criminal gangs is increasing. The media has the power to produce facts about the world around them, they are involved in creating the perception people have of various phenomena. The **aim** of this study was to create knowledge and make it visible how the media as an actor is a co-creator of how shootings and gang crime are presented. The **theory** and **method** used for the study was discourse analysis with Bolander & Fejes (2019) discourse analysis tools based on rhetorical resources. The **results** led to five different themes from the rhetorical resources "Time and place - when does it happen?", "Witnesses' stories", "Experts - legitimize and explain the problem", "Target - What are they?" and "Type of shootings". The **conclusion** is that there is a major problem with shootings and gang crimes. The media is involved and contributes to disseminating knowledge by bringing in experts on the subject. And that crime has decreased in age and the recruitment of young people is increasing to the criminal gangs

Keywords: shootings; gang crime; discourse analysis

INNEHÅLL

1	INLEDNING	1
1.1	Problemområde	1
1.2	SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR	2
1.3	Syfte	2
1.4	Frågeställningar.....	2
2	TIDIGARE FORSKNING	3
2.1	Media och deras rapportering	3
2.2	Skjutvapenvåldet och medias rapportering om det	4
2.3	Gängkriminalitet och medias rapportering om det	6
3	TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER	8
3.1	Socialkonstruktionismen	8
3.2	Diskursanalys som teoretisk utgångspunkt.....	9
3.3	Retoriska resurser.....	10
4	METOD	11
4.1	Diskursanalys som metod	11
4.2	Urval av det empiriska materialet.....	12
4.3	Validitet och reliabilitet	14
4.4	Etiska överväganden.....	15
5	GENOMFÖRANDE AV ANALYSEN	16
6	RESULTAT OCH ANALYS	17
6.1	Tid och plats i betydelsen för legitimiteten	17
6.2	Vittnen och deras berättelser för ökning av legitimiteten.....	18
6.3	Experter legitimerar och förklarar problematiken kring skjutningar och gängkriminalitet.....	19
6.4	Vilka är måltavlor för skjutningarna?.....	21
6.5	Olika typer av skjutningar	22

7	DISKUSSION	24
7.1	Syfte och frågeställningar.....	24
7.2	Tidigare forskning	24
7.3	Teoretiska utgångspunkter.....	25
7.4	Metoddiskussion	26
8	SLUTSATS	27
8.1	Förlag på vidare forskning.....	28
	REFERENSLISTA	29

1 INLEDNING

”2022 har börjat dystert gällande både antalet skjutningar och antalet dödade i skjutningar. Hittills har antalet skjutningar ökat med nära 42 procent och åtta fler har fått sätta livet till jämfört med samma period 2021.” skriver Hedström (2022, 7 mars).

Från 1 januari till sista mars 2022 har 89 skjutningar ägt rum. Det är en ökning på 33 skjutningar jämfört med samma period 2021, det finns en tydlig ökning av den grova brottsligheten i Sverige. Polisen menar att om inte samhället sätter in åtgärder nu kommer det grova våldet att fortsätta eskalera (Polisen, 2022).

Gängkriminalitet är ett brett begrepp som i Sverige innefattar olika typer av brott. Det kan skapa en förvirring i begreppet. I internationella beskrivningar finns det olika definitioner av olika typer av brott (Rostami, 2013). Brottslighet ses som ett paraplybegrepp, ett begrepp som innefattar olika typer av kriminella handlingar och sociala problem såsom gängkriminalitet. På samma sätt som organiserad brottslighet beskrivs med många olika ansikten och ett mångsidigt begrepp. Förklaringar till den organiserade brottsligheten vandrar mellan samhälle- och individ som tillsammans skapar en kultur av att kriminaliteten har en acceptans (Rostami, 2013). Brottsförebyggande rådet (Brå) (2016) menar i sin rapport att det kan vara farligt för brottsförebyggande aktörer att använda sig av ord som gängkriminalitet eller organiserad brottslighet. På grund av att våldet och brottsligheten kan skilja sig mellan olika grupper. Media har en stor del i hur saker benämns det är därför viktigt att media är försiktig med deras benämningar (Brå, 2016).

Sedan slutet av 1990-talet har skjutningar kontinuerligt ökat i Sverige (Polismyndigheten, 2018; Pollack, 2001; Sturup, 2019). Brå (2019) menar att skjutningar har ökat på grund av konflikter mellan grupper har ökat. Skjutningarna är till för att skydda sig inte för att döda menar Brå (2019). Den sidan visar inte media, media ger därmed en felaktig bild av hur gängkriminalitet och skjutningar går till. Media presenterar således inte hela sanningen av ett komplext problem då vinklingen snarare är på sensationsnyheter vilket i sin förlängning leder till att media reproducerar en ensidig bild (Brå, 2019).

1.1 Problemområde

Ovanstående visar att kriminella handlingar är en sida av ett brett och komplext problem i svenska samhället. Rubriker från tidningsartiklar innehåller ord som hämndskjutning, skjutnen i huvudet, gängskjutningar och familjefar blev träffad och så vidare. Det här examensarbetet har sitt fokus på media som en medskapande aktör till hur vi talar om och förstår skjutningar i relation till kriminalitet, det är en viktig och relevant del inom det sociala arbetet. Det finns en förståelse för att många av de (speciellt unga) personer som är aktiva inom kriminalitet inte vet hur de ska ta sig ur. Samt att de redan är utdömda av samhället att de inte duger eller kommer klara av något annat (Brå, 2016). Skjutningar och

gångkriminaliteten ökar i Sverige, det visar tidigare forskning och rapporter (Polismyndigheten, 2018; Pollack, 2001; Sturup, Rostami, Mondani, Gerell, Sarnecki & Edling, 2018; BRÅ, 2019) de yrkesverksamma som kommer i kontakt med unga kriminella och de som försöker ta dig ut ur kriminaliteten är social arbetare. Media har en stor makt i samhället, vilket i sin tur leder till att betydelsen av det behöver förtydligas för samhället och framför allt för samhällsvetare i det sociala arbetets fält (Blomberg, Kroll, Lundström & Swärd, 2004). En stor del av forskningen som görs inom socialt arbete syftar till att bidra till att organiseringen av det sociala arbetet förbättras (Nygren, 2008). Det här examensarbetet har för avsikt att lyfta aspekten av skjutningar och gängkriminalitet i hur det beskrivs i media på grund av dess komplexitet. Det finns en samverkan mellan flera olika aktörer i samhället inom skjutningar och gängkriminalitet, där en aktör är socialt arbete.

Det är därför angeläget att i denna studie uppmärksamma medias beskrivningar av skjutningar och gängkriminalitet. Media är med och skapar den verklighetsbild som allmänheten har genom sociala medier, radio och TV. Kunskap och synen en människa har av sin verklighet är en föränderlig process som påverkas av allt runt omkring oss (Robertson, 2018). Roivainen (2004) menar att media inte rapporterar ett nyhetsvärde som är naturligt, komplexa tolkningar och urvalsprocesser gör att händelser blir till nyheter (Roivainen, 2004). Media beskriver inte verkligheten, den konstruerar och formar verkligheten menar Strömbäck (2014). Media har en tendens att måla upp en bild direkt när något sker, vilken i sin tur leder till att de målar upp en "katastrof" bild av händelsen. Medan sedan efter några veckor när mer fakta har släppts om händelsen är det för sent för media att rätta till sina artiklar och ändra uppfattningen om händelsen (Pollack, 2001).

Det här examensarbetet är en diskursanalys som har ett fokus på den retoriska organiseringen av hur man övertygar eller gör ett anspråk på fakta. Men även hur språk är handling, hur något görs med hjälp av språket. Genom inslag av den kritiska diskursanalysen för att visa på hur media som aktör är med och skapar ett sanningsanspråk om hur vi kan betrakta skjutningar och gängkriminalitet.

1.2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR

1.3 Syfte

Syftet med det här examensarbetet är att skapa kunskap och synliggöra hur media som aktör är medskapare till hur skjutningar och gängkriminalitet framställs genom diskursanalys. Fokuset kommer ligga på hur det retoriska organiseras och gör anspråk på fakta och övertygar läsaren på ett legitimt sätt.

1.4 Frågeställningar

- Hur framställs skjutningar av media och framställs det på ett legitimt sätt?
- Hur framställs gängkriminalitet av media och framställs det på ett legitimt sätt?

2 TIDIGARE FORSKNING

I följande avsnitt beskrivs tidigare forskning i tre olika delar. Den första delen berör medias funktion och dess påverkan på samhället för att skapa en tydlig bild av hur media är medskapare i hur samhället uppfattar verkligheten. Den andra delen tar upp vilka det är som skjuter men framför allt hur mycket skjutningarna har ökat de senaste två decennierna. Den tredje delen beskriver tidigare forskning utifrån gängkriminalitet. Avsnitten fokuseras främst på nationell forskning men det är en del studier som är gjorda ur en internationell kontext.

Litteratursökning för att hitta den tidigare forskningen gjordes i databaserna, PROQUEST Social Science Database. Det var relativt svårt att hitta forskning som passade helt in det här examensarbetet. På grund av den bristande forskningen kring just media kopplat till skjutningar och gängkriminalitet är den första delen främst kring media i stort. De andra två delarna berör skjutningar och gängkriminalitet i stort men också med koppling till media. På grund av den tidigare forskningen var begränsad innefattar studien 12 granskade artiklar och 7 rapporter.

2.1 Media och deras rapportering

I dagens samhälle har media en stor del i hur vårt samhälle är strukturerat med olika funktioner (Olsson, 2006). Olsson (2006) menar att medborgarna i samhället är publiken för de artiklar som media producerar. Han förklarar media likt en teaterföreställning, medias aktörer är de som står på scenen och publiken är medborgarna. Media vill fånga läsarens intresse och har en informationsfunktion. Informationsfunktionen innebär att media själva har ett ansvar att ge sina medborgare information som är nödvändig.

Olsson (2006) menar vidare att journalistiken ska medverka i förändringsarbete och att media ska producera sammanfattningar av det som händer lokalt, nationellt och internationellt. Det kan hända att media ibland ger mycket uppmärksamhet riktad till en viss händelse vilket leder till att media får en negativ samhällsrapportering för att de inte visar hela verkligheten. Forskningen visar att journalister har ett "vi och dem"¹ tänk vilket i sin tur leder till att media publicerar diskriminerade artiklar genom att skriva annorlunda beroende personens ursprung (Olsson, 2006). Det kan bero på olika saker menar Nohrstedt & Camauer (2006), det kan till exempel vara strukturella faktorer eller individers fördomar. Nohrstedt & Camauer (2006) menar vidare att genom media skapar medborgare förutfattade meningar. De förutfattade meningarna handlar främst om platser och människor vilket i sin tur resulterar i olikheter och hinder för grupper i samhället. Brune (2002) forskare inom media och etnicitet har studerat diskriminering över tid i flera länder i Europa. Resultatet av tre svenska tidningar visade både på en positiv och en negativ utveckling. Den positiva utvecklingen syftar främst till idrottsvärlden där idoler från andra länder eller inom den kulturella världen där olikheter är tillåtna i större utsträckning än i andra. Den negativa utvecklingen fanns inom brotts- och ekonomijournalistik. I de sammanhangen är kategorisering och diskriminering betydligt mycket vanligare (Brune, 2002).

¹ "vi och dem" tänk innebär att man delar upp samhället i två olika delar. Att "vi" är svenskar och "dem" är invandrare.

Medieforskaren Nygren (2005) har gjort en omfattande studie om de skilda mediavärldarna i Stockholm. Forskaren menar att Stockholm innerstad får mest press i media dels kring kollektivtrafik och andra dagliga händelser. Förorterna till Stockholm får däremot inte lika mycket uppmärksamhet och om de skrivs om förorterna handlar det främst om kriminalitet och sociala problem, vilket i sig skapar ett "vi och dem". När dem framställs som kriminella eller bilder som är kopplade till våld bidrar man till att säga att vi är laglydiga.

Ericsson, Molina & Ristilammi (2002) har undersökt hur media som aktör med hjälp av diskursanalys har beskrivit de miljonprogram som finns i förorter. De menar att Rinkeby och Tensta redan innan det blev tät bebott som det är idag var utdömt av media. Det var redan bestämt att det skulle misslyckas, den mediala bilden på skjutningar och gängkriminalitet speglar det. Sociala problem är en del av vårt samhälle och media har en stor roll i hur de sociala problemen framstår. Media hade en stor påverkan när miljonprogrammen startade och har även idag. Hur media väljer att spegla miljonprogrammen påverkar inte bara samhället i stort utan också hur de som bor i områdena ser på sig själva. Redan från 1960-talet har media målat upp miljonprogram och förorter som något negativt. Miljonprogrammen och förorterna tillskrivs vara platser där problemen finns, problem såsom kriminalitet och missbruk (Ericsson, Molina & Ristilammi, 2002). Eriksson m.fl. (2002) beskriver hur problem kan kartläggas genom en typ av probleminventering, en undersökning som definierar ett problem inom ett visst område som genomförs av en professionell aktör, som ofta inte bor i området själv. Vilket i sin tur leder till att föreställningen av problemet inte blir nyanserat på ett sätt som det hade blivit om det var de boende själva som fick beskriva problemen (Eriksson m.fl., 2002).

Pollack (2001) beskriver i sin diskursanalytiska avhandling att den kriminalpolitiska bilden av ungdomsbrottslighet som nyanserad men författaren menar att media förvärrar bilden. De beskriver ungdomsbrottsligheten som ond, rasistisk, koppling till etnicitet och brottsliga gäng, det i sin tur kan bli svårt för kriminalpolitiken att stå fast vid den nyanserade bilden. Hur kan kriminalpolitiken stå för något som inte stämmer för allmänheten frågar sig Pollack (2001). Pollack (2001) menar i likhet med Roivainen, (2004) att förorten som visas i media förvärras. Roivainen (2004) menar att det är skillnad på att det finns problem inom förorten och att det inte är förorten i stort som är problemet.

Brå (2016) beskriver något de kallar för *skrämsekapital*, det är den våldskapacitet omgivningen ger till en grupp människor, till exempel gängkriminalitet. *Skrämsekapital* kan skapas av olika faktorer några av dem är myter, media och tidigare våldshändelser. Media har därför en stor roll i vilka grupper som har en *skrämsekapital* i samhället. Det pågår en konstant kamp mellan gängen angående skrämsekapitalet. Alla vill synas och höras mest (Brå, 2016).

2.2 Skjutvapenvåldet och medias rapportering om det

Att skjutningar ökar är något som de flesta forskare instämmer om. Flera studier visar att skjutningar har ökat under senaste två decennierna (Polismyndigheten, 2018; Pollack, 2001; Sturup, Rostami, Mondani, Gerell, Sarnecki & Edling, 2018; BRÅ, 2019). Polismyndigheten (2018) menar att skjutningarna ökade kontinuerligt mellan 2013–2017. Under 2017 rapporterades 130 skjutningar i Stockholm.

Sturup m.fl.(2018) har samlat in materialet från svenska register för brott och National cause- of- death registry. Studien har undersökt statistik på både dödliga och icke dödliga skjutningar under åren 1996–2015. Studien fokuserar på män i åldrarna 10–29 år. Författarna menar att de flesta som är aktiva inom gängkriminalitet i Sverige är mellan 15–30 år. Sverige är det land som har flest skjutningar med ovanstående tidsspann och åldersspann i Europa. Mellan åren 2011–2015 är 938 skjutningar registrerade medan i Danmark samma årtal enbart har 160 skjutningar totalt. Mellan 2006 och 2014 är det skett en ökning av skjutningar på 20%. Sturup m.fl.(2018) menar att de höga siffrorna av skjutningar är på grund av den ökade gängkriminaliteten i Sverige.

Brå gjorde 2019 en studie där personer med koppling till grupper inom gängkriminalitet blev intervjuade. Studien visar att skjutvapenvåldet i Sverige går i en negativ utveckling. De kriminella nätverken och grupperna blir fler och större. Den negativa utvecklingen kan bero på att det är lättare idag att få tag på vapen än vad det var för ett 10 år sen. Men de som säljer vapnet säljer inte till vem som helst. Säljaren är den som bestämmer vem som ska få köpa vapen, då det finns risker med att sälja vapen. Till exempel att den som säljer blir skjuten av sitt eget vapen (Brå, 2019).

En svensk studie av Gerell (2020) påvisar att skjutvapenvåldet i förorterna drivs av bland annat uppväxt i otrygga områden. Studien visar också på att områdena där skjutningarna begås anses vara otrygga platser. Personerna som bor där blir begränsade då det finns en orolighet för att våld ska ske. Gerells (2020) studie visar också att de utsatta områdena i Stockholm står för majoriteten av skjutningarna. Det innebär att skyttarna själva bor relativt nära varandra. Det i sin tur leder till att de blir begränsade i hur de kan röra sig i området (Gerell, 2020).

Skjutningarna som sker i samhället idag handlar främst om konflikter som finns mellan de kriminella gängerna. Det handlar för det mesta om försäljning av narkotika eller om personliga relationer (Brå, 2019). Intervjupersonerna beskriver att det inte är konflikten i sig som är det viktiga utan konsekvensen av den, vad som kommer hända med personens position och ställning inom gruppen. Alla personer med inkoppling på något sätt till de kriminella gängerna har ständig koll på denna positionering, vilket i sin tur leder till att positionen är viktigare än själva konflikten. En annan utväg som inte är skjutning består av en medlare som båda parterna litar på och som är opartisk. Det funkar inte om medlaren har en relation till en av dem men inte till den andra (Brå, 2019).

Brå (2021) visar likaväl som Brå (2019) att skjutningarna är kopplade till droghandel och i de områden där skjutningarna händer finns det liten eller ingen tilltro till polisen. Det finns inget tydligt svar på varför skjutvapenvåldet ökar i Sverige. Den slutsatsen man kan dra är att det har en "smittoeffekt", en skjutning leder till en till och en till. Dessa led av skjutningar är komplicerade att få stopp på enligt Brås rapport (2021).

Det är viktigt för de unga att kunna visa vad de går för, ett illustrativt exempel som de ger är hur genomförandet av en skjutning kan göra att de avancerar och får en annan position inom gruppen. Positionen i samhället är viktig, det är en våldsamt kamp för de som vill upprätthålla sin position. Intervjupersonerna berättar att de måste vara på sin vakt konstant för att alla bär vapen. De beskriver även att det är viktigt att man är den som skjuter först för att inte själv riskera att bli skjuten. En av intervjupersonerna förklarar det så här "*Tänk dig, du kan avsluta ett problem genom att döda en människa alltså, förstår du? Du kan rädda ditt liv genom att döda en annan människa. Vem ska tveka? Ingen.*" (BRÅ, 2019, s 78).

Brå (2019) menar att media felaktigt beskriver de kriminella handlingarna såsom skjutningar. Media får inte tillgång till hela sanningen om varför det begås skjutningar, vilket kan leda till att informationen blir felaktig. Uppmärksamheten gängkriminaliteten får i media kan ge en positiv effekt för dem i relation till andra kriminella grupper, all publicitet är bra publicitet. Det kan leda till att den som utfört handlingen som beskrivs i till exempel en artikel anser sig växa upp i sin position, det i sin tur leder till mer makt än vad hen hade innan. Samtidigt som det kan ge en negativ effekt för den enskilde beroende på hur media vinklar nyheten. Beroende på vem det är media hänger ut kan det innebära stora konsekvenser för den enskilde till exempel om personen nämns inom fel sammanhang i media (Brå, 2019).

Media visar att skjutningar har ökat, under åren 2010–2015 nämndes 440 skjutningar i media. Det är dock viktigt att komma ihåg att allt som skrivs i media inte behöver vara sant (Brå, 2019; Brå, 2021). Pollack (2001) menar att media inte visar den verkliga bilden utan visar det som de anser vara intressant för läsare. Under 1990-talet ökade skrivandet i media kring etnicitet, ungdomsgång och våld. Några år senare låg i stället fokus på rånargång med invandrarbakgrund ansågs vara våldsamma. Anisin (2021) menar likt det Pollack (2001) beskriver att skjutningar inte beskrivs på samma sätt i media, det görs en skillnad på beroende på vad det är för skjutning.

Avslutningsvis är forskarna eniga om att skjutvapenvåldet har ökat i Sverige men även att det har gått ner i åldrarna. Det är också enklare att få tag i vapen idag än vad det var för tio år sen vilket i sin tur kan leda till att det blir fler skjutningar. Det visar också en tydlig bild av att medias rapportering är de som påverkar samhället och att den till stor del är felaktig kring skjutningar (Anisin, 2021; Brå, 2019; Pollack, 2001).

2.3 Gängkriminalitet och medias rapportering om det

Gängkriminalitet beskrivs på olika sätt i medier mycket beroende på vilka grupper som står i det mediala fokuset (BRÅ, 2016). Leiva & Bright (2015) har gjort en studie i Australien och beskriver att gängkriminaliteten är ihopkopplad med etnicitet genom filmer och i kulturell mening. Att föreställningen om gängkriminalitet handlar om maffiamytten (egen översättning) som framkom genom ryska, amerikanska och italienska maffiafilmer under mitten av 1900 talet. Och att maffiamytens föreställning finns kvar, inte lika tydligt men det är grunden till det vi idag kallar gängkriminalitet (Leiva & Bright, 2015).

Brå (2016) menar att det finns olika typer av grupperingar kring gängkriminaliteten. Det finns till exempel nätverk som är skapade genom ett bostadsområde då är grupperna mer individuella än om det är ett mc-gäng. Mc-gängen håller ihop och kämpar tillsammans. De grupperna som är mer individuella kan snabbt vända och det kan bli våldsamt, då de inte känner att de behöver skydda någon. Detta bidrar också till att skjutningar inom gängkriminaliteten har ökat. Det har blivit vanligare inom den yngre generationen att de inte är rädda för att ta till våld och det har blivit vanligt att det skjuts även inom gängen (Brå, 2016).

Brås (2019) intervjustudie beskriver att intervjustudien hade samma typ av uppväxt, ekonomiska bekymmer, bristande kontakt och relation med både familj och skola. De fick också löften som unga om att de skulle få en status, bli någon och få mycket pengar. Studien

redogör också att de inte vill framstå som ett gäng. De berättar att det är en grupp som växt upp tillsammans. Det handlar om vänskap och lojalitet. De menar vidare att de inte är beroende av varandra för att bedriva verksamhet. Den verksamhet de syftar till handlar främst om narkotikahandel, mestadels cannabis. Brå (2019) uppfattar det som en instabil värld att leva i. Intervjupersonerna lever i en tillvaro med hög ångest, stress och oro. Studien visar att gruppmedlemmarna parerar sin sårbarhet genom att till exempel sova med ett vapen under kudden för att alltid kunna slå tillbaka. De beskriver också att de tidvis inte vill vistas i sitt hem och att de är uppmärksamma på nya bilar i området där de bor (Brå, 2019).

Ivert, Mellgren & Nilsson (2020) processutvärdering av Sluta skjutstudien visar att forskningen kring brottsförebyggande i Sverige är bristfällig. Det som var syftet med studien var att se om den amerikanska metoden *Group Violence Intervention* skulle kunna appliceras i en svensk kontext, studien startade under 2018 och pågick i ca 2 år för att minska skjutvapenvåldet i Malmö. Studien syftade till att det ska finnas gruppinsatser för våldet, det ska inte vara individanpassat. Vid en skjutning är det till exempel inte tillräckligt att enbart en person blir dömd. En annan tydlig del av denna metod är att man måste kunna visa de inblandade att det finns något annat i livet än kriminaliteten, men kan samhället ej visa eller erbjuda något annat kan det vara svårt att ta sig ut ur kriminaliteten. Iver m.fl, (2020) menar att det inte finns tillräcklig forskning för att kunna säga om metoden (*Group Violence Intervention*) är verksam för andra länder än USA.

Brå (2019) menar att det inte finns någon tillit till polisen från gängkriminella, dels för att det finns risk för att man blir avslöjad, dels för att de inte kan ge tillräckligt skydd i en brottsutredning. Det är lätt för gruppmedlemmar att begära ut domar för att se vilka som har varit delaktiga i arbetet med polisen, vilken kan innebära stor fara för den enskilde. Ett stort problem som BRÅ:s rapport gjord 2016 är otillåten påverkan vilket innebär att man manipulerar myndigheter till att utöva felaktig myndighetsutövning. Intervjupersonerna menar att detta sker mot en rad olika kommunala beslutfattande tjänstemän som till exempel socialtjänst, skolpersonal och försäkringskassans handläggare. Det är dock oklart hur omfattande det här problemen är. Det finns en bristfällighet i kunskapsläget och därför kan det bli gissningar och spekulationer (Brå, 2016).

Gushue, Lee, Gravel & Wong (2018) studie från Canada menar att media är den primära informationskällan för allmänheten inom gängkriminalitet. De menar även att den ofta är felaktig och något som blivit publicerat är svårt att ändra på. Vidare menar McCombs (2004) att medias rapportering om gängkriminalitet ökar samhällets attityder och fördomar om rasism, en undersökning som gjordes under en period på tre år visades det att oroligheten för gängkriminaliteten ökade bland allmänheten.

Avslutningsvis visar den tidigare forskningen att skjutningar och gängkriminaliteten har ökat i Sverige de senaste två decennierna. Tidigare forskningen visar också att media inte målar upp den korrekta, nyanserade bilden av skjutningar och gängkriminalitet. Det i sin tur leder till att allmänheten får en uppfattning om skjutningar och gängkriminalitet som är felaktig.

3 TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER

I detta kapitel beskrivs studiens teoretiska utgångspunkter. I den första delen redogörs för socialkonstruktionism följt av en beskrivning av olika diskursanalytiska perspektiv samt en beskrivning av retoriska resurser.

Jag kommer studera hur media är en medskapare till hur vi uppfattar och förstår problematiken kring skjutningar och gängkriminalitet. För att göra detta möjligt kommer jag använda mig av socialkonstruktionismen, retoriska resurser och diskursanalys som teori och metod.

3.1 Socialkonstruktionismen

Socialkonstruktionismen är ett brett teoretiskt perspektiv om har flera olika utgångspunkter, det är framför allt tre punkter som man brukar tala om (Burr, 2015). Burr (2015) beskriver socialkonstruktionismen som ett kritiskt förhållningssätt till oss själva, kunskap och till världen. Forskare inom socialkonstruktionismen är kritiska och skeptiska till hur världen ser ut. En annan utgångspunkt till socialkonstruktionismen är att sanningen enbart går att hitta i kulturella och historiska sammanhang. Den tredje utgångspunkten är att kunskap skapas och kan skapas på nytt genom sociala processer och att kunskap har anknytning till de sociala handlingarna (Burr, 2015).

Att ställa sig kritisk till kunskap är att tvivla på den verklighet som människan sällan ifrågasätter. Alla individer har sin sanning om verkligheten men det betyder inte att det är en objektiv och universell sanning, man uppfattar sin verklighet på olika sätt. Hur människan kategoriserar och uppfattar verkligheten menar Burr (2015) hänger ihop med historisk och kulturell baserad kunskap. Människan förstår verkligheten på olika sätt beroende på vilken plats och tid individen lever i (Burr, 2015). Till exempel har jag och min mormor olika syn på sociala fenomen, det handlar om att sociala fenomen förändras över tid. Samma sociala fenomen förstods annorlunda när min mormor var ung för 50 år sen än hur ett fenomen förstås idag.

Det nästa antagandet beskrivs genom att människan skapar sin kunskap i sociala situationer och därmed också reproducerar sin kunskap. Av denna anledning blir språket en av de centrala delarna i socialkonstruktionismen. Språket spelar en stor roll inom socialkonstruktionismen, det anses vara den viktigaste i hur verkligheten får sin mening och sanning (Burr, 2015). Människan är beroende av att uttrycka sig med hjälp av språk, genom psykologiska och sociala funderingar skapas uppfattningar och förståelser av världen. Hur något görs eller uppfattas och vad det innebär är en konsekvens av hur språk uppfattas. Språket innebär så mycket mer än bara ett sätt att ge uttryck för något (Burr, 2015).

Det finns många olika språk i världen, det är därför språk kan uppfattas så olika beroende på det sociala sammanhanget. Det kan uttryckas på ett sätt på ett ställe och sammanhang medan det inte alls hade passat med samma uttryck någon annanstans. Det kan vara så att man använder sig av samma ord men det betyder olika beroende på den kontext du befinner dig i (Burr, 2015). Ett exempel är ordet grymt, det kan användas som något positivt i att något är grymt kul men det kan också användas till att det personen gjorde blev grymt och elakt.

Därför finns det även makt som är kopplat till språk, det kan vara det centrala i att kunna göra en förändring (Burr, 2015).

3.2 Diskursanalys som teoretisk utgångspunkt

Diskursanalysen har sitt ursprung i socialkonstruktionismen vilket i stora drag menas att vi skapar verkligheten så att den får mening och att vi lever i ett socialt konstruerat samhälle. Det finns många olika diskursanalytiska perspektiv vilket gör att diskurs blir ett brett begrepp. Det mest övergripande som sammankopplar de olika ansatserna är att diskurs ger människan en möjlighet till att förstå, se på och tolka världen på ett särskilt sätt. Diskurs är det sätt som människan kommer i kontakt med händelser och fenomen, verkligheten uttrycks genom diskurser (Winther Jørgensen & Phillips, 2000).

Winther Jørgensen & Phillips (2000) beskriver att det är viktigt att ha i åtanke att man inte helt kan skilja på de teoretiska delarna och de metodologiska delarna i diskursen. Det analysverktyg och teorigrunden ses som en helhet och har sin utgångspunkt i språket, precis som i socialkonstruktionismen.

Inspiration för det här examensarbetet är från Norman Faircloughs förklaring av kritisk diskurs. Han fokuserar på språket och använder ordet diskurs som en beskrivning av språkbrukets makt i tal och skrift. Enligt Fairclough (1992) beskrivs kritisk diskurs som en form att agera mot varandra men även interagera med varandra. Diskurs, språkbruk, menar Winther Jørgensen & Phillips (2000) inte bara är en presentation av världen utan diskurs är också med och skapar världen.

Det finns bland annat tre olika angreppssätt för diskursanalys som teori och metod. De tre olika är diskursteori, diskurspsykologi och kritisk diskursanalys. De har sin grund i poststrukturalismen och strukturalistiskt språkbruk och är uppbyggd på liknande språkfilosofi att åtkomsten till vår verklighet och till världen går genom språket (Winther Jørgensen & Phillips, 2000).

Winther Jørgensen & Phillips (2000) beskriver olika analysbegrepp som har sin grund hos Faircloughs kritiska diskursanalys. *Modalitet* är ett av begreppen och betyder sätt att förmedla något på och på så sätt kopplas den som förmedlar något till ett påstående. Det finns en stor betydelse i hur språkbrukaren uttrycker sig på grund av att det som språkbrukaren skriver eller talat om bidrar till en typ av sanning. Media har en tendens att skriva om fenomen som om att det var fakta utan att det är renodlad fakta. Winther Jørgensen & Phillips (2000) ger ett exempel "(till exempel genom att säga "den är farlig" i stället för vi anser att den är farlig)" (sid. 88). Citatet visar på att det är en skillnad beroende på hur journalisten väljer att beskriva något.

Språket som nämnts ovan är den viktigaste aspekten inom socialkonstruktionismen. Människan skapar sin verklighet beroende av sin livssituation och omgivning genom språk. Makt och social förändring har sitt facit i språket (Burr, 2015). Hur saker tas upp och hur saker framställs genom språk är delvis med och skapar vår verklighet som man på olika sätt måste förhålla sig till. Man använder sig av språket för att skapa en konsekvens eller en effekt på någon eller något. Det är språket som är en handling, det är språket som utformar vår verklighet genom att man ser språket som en handling (Blomberg & Stier, 2015).

Kritisk diskursanalys syftar till att synliggöra de diskurser som inte anses vara synliga. Det är inte alltid en text är tydlig i till exempel maktordning (Hornscheidt & Landqvist, 2014). Man kan sammanfatta kritisk diskursanalys med att den inte enbart är användbar som teori utan går även att användas för att uppmärksamma de maktstrukturer som finns, vilket i sin tur också bidrar till att politiska och sociala förändringar sker där det anses nödvändigt (Boréus & Seiler Brylla 2018). Den kritiska diskursanalysen innebär språkliga studier vilket gör att det går att koppla den till flera forskningsfält, såsom psykologi, sociologi eller historia (Winther Jørgensen & Phillips, 2000).

Makt är ett centralt begrepp inom den diskursanalysen, forskaren van Dijk (2008) beskriver det som att de som har makten i samhället utgör eliten. Han menar vidare att det inte handlar om den sociala eller materiella makten utan om den makten som är av symboliskt kapital. Det är således eliten i samhället som får komma till tals och har makt i den offentliga diskursen. Dessa samhällsledare lägger grunden för samhällets värderingar och samsyn på samhällssituationer som är dominerande men även på ett individuellt plan (van Dijk 2008). Fairclough (2010) och andra diskursanalytiker menar att den kritiska diskursanalysen bör vara normativ och beskrivande för att beskriva sociala orättvisor men även ge förslag på hur man skulle kunna rätta till orättvisorna (Winther Jørgensen & Phillips, 2000).

3.3 Retoriska resurser

Retoriska resurser används i mänskliga interaktioner och förståelse, det är användbart både i oeniga argument och i eniga argument. Genom analys av retoriska resurser söker man efter det som är med och konstruerar verkligheten på ett trovärdigt och sant sätt, det vill säga att retoriska resurser behöver inte enbart vara det som talas om på ett övertygande sätt.

Retoriska resurser handlar om att visualisera olika versioner av en beskrivning och även hur den beskrivningen ordnas för att förtydliga och stärka det som ska förmedlas som trovärdigt. Det används som ett säkerställande att budskapet man framställer framställs trovärdigt och att det uppfattas genom sina egna perspektiv (Potter, 1996).

Potter (1996) beskriver det som något performativt, vilket betyder hur något konstrueras och görs. Det hjälper ett socialt fenomen att få en större förståelse och en bredare beskrivning, i stället för att enbart använda bokstavliga beskrivningar om hur något kan vara. Man använder sig av teoretiska resurser för att uppnå en trovärdighet och uppfylla neutralitet i texten.

Genom att studera och analysera hur retoriska resurser används kan bidra till ideologiska dilemman, subjekspositioner och identifierande av tolkningsrepertoarer. Genom retoriska resurser kan benämningar, ord och uttrycksätt vara gemensamt för hur man pratar om något (Edley, 2001).

Hellspong (2001) beskriver retoriska resurser som något en journalist använder sig av för att övertyga sin läsare om att det som skrivs i artikeln är sant. Journalisten kan använda sig av olika argument för att det aktuella fallet ska bli mer trovärdigt. Potter (2013) beskriver det som att journalisten ska skriva i termer som alla förstår och kan hänga med i.

I den här studien kommer *tid*, *plats*, *vittnen* och *experter* användas som retorisk resurs då det är användbart för att skapa en trovärdig mediaartikel och som följer medielogiken i artiklar. *Tid* används som retorisk resurs för att beskriva händelser som skett tidigare samt

hur händelsen ska uppfattas utifrån, i detta fall, journalisten (Blomberg, 2017). *Plats* som en retorisk resurs betyder att man benämner en fysisk plats men det kan också vara en sinnebild eller symbolisk plats (Blomberg & Stier, 2019). *Vittnen* och *experter* används som en retorisk resurs då det är en aktör som kan skapa legitimitet i media och på så sätt öka trovärdighet och sanning (Blomberg & Stier, 2015).

För att ge ett exempel på hur de retoriska resurserna kan användas i en artikel kan vi titta på en del av ett citat från Expressen (2018-04-22) ”*Larmet kom in till polisen vid 22.42... Vid 23.50 var polisen fortfarande kvar på platsen*” här kan tid ses som en retorisk resurs och även polisen som expert på ämnet kan ses som en retorisk resurs.

Sammanfattningsvis utgår examensarbetet från socialkonstruktionsm där språket har en avgörande betydelse i skapandet av vår verklighet och Fairclough definition av diskursanalys med ett maktperspektiv, samt hur retoriska resurser används för att skapa en legitimitet för det som förmedlas i media. Bolander & Fejes (2019) diskursanalytiska steg/verktyg har använts som stöd i analysen, vilka presenteras i metodavsnittet.

4 METOD

I det här kapitlet presenteras den valda analysmetoden och Bolander & Fejes (2019) diskursanalytiska verktyg. Likaså redogörs hur urvalet av det empiriska materialet gått till samt bortfallet som blev ur empirin. Avslutningsvis diskuteras studien utifrån validitet, reliabilitet och etiska överväganden.

4.1 Diskursanalys som metod

Diskursanalys hjälper människan att förstå den roll språket har i att skapa vår verklighet. Med hjälp av diskursanalys kan vi bryta ner texten för att påvisa hur texten utesluter och innesluter oss, oftast utan att vi vet om det. Diskursanalys är ett bra analysverktyg om man vill ta reda på vad som osynliggörs respektive vad som synliggörs i texter eller tal, i denna studies fall, text (Bolander & Fejes, 2019).

Diskursanalys menar författaren Bolander & Fejes (2019) är en viktig del av vår verklighet då det hjälper oss att förstå språkets skapande och formande kraft. Det är ett sätt att skaka om hur vi ser på verkligheten men även få människan att förstå vad texter i själva verket förmedlar. Det finns en mängd olika typer av diskursanalyser men det jag har valt att inspireras av är Bolander & Fejes (2019) analysverktyg där man utgår från fem analytiska frågeställningar och fyra separata analyssteg. Jag har valt att utgå ifrån tre olika analytiska frågeställningar och två olika analyssteg. De tre olika analytiska frågeställningarna jag kommer utgå från är-

- Vad och hur talas det om skjutningar och gängkriminalitet i media?
- Vad framställs som en sanning kopplat till skjutningar och gängkriminalitet?

Första steget i analysen fokuserade på- Vad talas det om och hur? är vad den första delen av analysen består av. Genom att använda sig av rubrikerna till de utvalde tidningsartiklarna får man en preliminär bild av vad som sägs i de olika artiklarna. Genom den första analysen kan man se vad som är återkommande och vad som skiljer de olika rubrikerna åt. Genom att titta på rubrikerna kan man se om journalisten har haft en problematiserande eller resonerande ton. När alla rubriker har analyserats går man vidare till underrubriker och det som står först i artikeln (Bolander & Fejes, 2019).

Andra delen i analysen var en fördjupad analys av vad journalisterna skriver om i artiklarna är det andra steget i analysen. Under detta steg kommer undertexten av alla rubriker gås igenom för att se vilka likheter det finns mellan artiklarna. Genom att sammanfatta det som står i artiklarna får man en tydlig bild av vad som står och vilka artiklar som liknar varandra, samt hur journalisterna väljer att framställa skjutningar och gängkriminalitet (Bolander & Fejes, 2019).

Den tredje delen av analysen behandlade det ”normala” och ”onormala” beteendet är en del av nästa analys. Blir det normaliserat eller beskrivs skjutningar och gängkriminalitet som en ”onormal” handling. I den här delen av analysen sätts rubriker och delar av texten emot varandra för att kunna jämföra hur journalisterna väljer att framställa skjutningar och gängkriminalitet. En tematisering av vad texterna innehåller för att kunna utläsa vad som skrivs i texten (Bolander & Fejes, 2019).

4.2 Urval av det empiriska materialet

Det urval som har gjorts kallas för strategiskt urval. Syftet med den typen av urval är att besvara de forskningsfrågor studien har och att urvalsprocessen blir begränsad till relevansen och studiens omfång (Bryman, 2018). För att välja vilken typ av urval som skulle göras användes syfte, frågeställningar, årtal och antal publikationer av tidningsartiklarna som kriterier, det landade då i ett målstyrt urval passade bäst (Bryman, 2018). Syftet med den här studien är inte att generalisera resultatet, syftet är att skapa kunskap och synliggöra hur de utvalda medierna framställer skjutningar och gängkriminalitet.

Empirin till studien är hämtad från Aftonbladet, Expressen och SVT Nyheter med tidsspannet 23/04–2017 till 23/04–2022, genom databasen Retriever Research. Under urvalets gång blev det en del bortfall. Vissa tidningsartiklar gick inte att komma åt eller så var de för lika varandra att det inte fanns något värde i att välja båda. Det artiklar som ansågs för korta som enbart bestod av några meningar föll också bort. Anledningen till just tidsspannet är att det var under slutet på april 2022 som sökningarna genomfördes. De media som valdes ut var på grund av att de hade flest träffar under de sökningar som gjordes.

De utvalda artiklarna är antingen från åren 2017–2018 eller 2021–2022, detta av praktiska skäl att det skulle ta för lång tid att gå igenom alla fem år av artiklar då det totala antalet blev över 20 000 artiklar.

Tabeller nedan (på nästa sida) visar hur många träffar och topp fem tidningar med flest artiklar om ämnet. I tabellen syns också de olika sökorden som användes i sökningen. Det visar också de filter som användes under sökningen. Alla artiklar som valdes bort är tagna från sökningarna som gjorts enligt tabellerna. Artiklarna valdes också ut utifrån vilka

tidningar som hade flest publikationer. Begränsningen med vissa av tidningarna var att artiklarna var blockade, för korta eller att de var för lika någon annan artikel. Utifrån det urval på tidningsartiklar som genomfördes blev det två kvällstidningar och en dagstidning som ingick i empirin.

Totalt är det 22 artiklar som ingår i analysen. Det valdes till en början ut 35 artiklar totalt från de tidningar som hade flest publikationer inom skjutningar och gängkriminalitet. I tabellen nedan är det specificerat vilka fem tidningar som hade flest inom alla sökningar som gjordes. De 13 artiklar som inte ingår i analysen valdes bort på grund av att de var för korta eller liknande en annan artikel, då valdes den längsta artikeln in i empirin.

Tabellerna visar sökträffarna i databasen Retriever Research. De visar även att skjutningar och gängkriminalitet är återkommande ämnen som det skrivs om i media, både nu och för fem år sen. Antalet träffar mellan 2017–2018 och 2021–2022 skiljer sig inte avsevärt.

Sökord	Filter	Antal träffar	Topp 5 tidningarna med flest artiklar
Skjutning	23/04–2017 till 23/4–2022, webb & svenska	9 897	Aftonbladet, Expressen, Omni, Dagen Nyheter- Login, Borås Tidning
Skjutning och gärningsman	23/04–2017 till 23/4–2022, webb & svenska	493	Aftonbladet, Expressen, Omni, Dagen Nyheter- Login, SVT Nyheter
Gängkriminalitet	23/04–2017 till 23/4–2022, webb & svenska	7 005	Aftonbladet, Dagens Nyheter- Login, Expressen, Kristianstadsbladet, Borås Tidning
Gängkriminalitet och gärningsman	23/04–2017 till 23/4–2022, webb & svenska	117	Aftonbladet, Dagens Nyheter- Log in, MSN, Expressen, Sydsvenskan Premium
Organiserad brottslighet	23/04–2017 till 23/4–2022, webb & svenska	11 203	Aftonbladet, Dagens Nyheter- Login, Barometern, Smålandsposten, Sydöstran
Organiserad brottslighet och gärningsman	23/04–2017 till 23/4–2022, webb & svenska	98	Dagens Nyheter- Login, Aftonbladet, SVT Nyheter, Expressen, Barometern

Sökord	Filter	Antal träffar	Topp 5 tidningarna med flest artiklar
Skjutning	23/04–2021 till 23/4–2022, webb & svenska	2 290	Aftonbladet, Expressen, Dagens Nyheter- Login, MSN, Sydsvenskan Premium
Skjutning och gärningsman	23/04–2021 till 23/4–2022, webb & svenska	95	Expressen, Dagen Nyheter-Login, Aftonbladet, Samhällsnytt, Nyheter 24
Gängkriminalitet	23/04–2021 till 23/4–2022, webb & svenska	1 921	Aftonbladet, Dagens Nyheter-Login, Sydsvenskan Premium, Helsingborgs Dagblad Premium, MSN
Gängkriminalitet och gärningsman	23/04–2021 till 23/4–2022, webb & svenska	37	MSN, Aftonbladet, Skånska Dagbladet, Norra Skåne, Sydsvenskan Premium
Organiserad brottslighet	23/04–2021 till 23/4–2022, webb & svenska	2 459	Aftonbladet, Dagens Nyheter-Login, Helsingborgs Dagblad Premium, Sydsvenskan Premium, MSN
Organiserad brottslighet och gärningsman	23/04–2021 till 23/4–2022, webb & svenska	19	SVT Nyheter, Sydsvenskan Premium, Dagens Nyheter-Login, Aftonbladet, Expressen

Sökord	Filter	Antal träffar	Topp 5 tidningar med flest artiklar
Skjutning	23/04–2017 till 23/4–2018, webb & svenska	2 039	Aftonbladet, Omni, Upsala Nya Tidning Premium, Folkbladet.nu Premium, Västerbottens-Kuriren Premium
Skjutning och gärningsman	23/04–2017 till 23/4–2018, webb & svenska	106	Aftonbladet, Dagens Nyheter-Login, Omni, Sydsvenskan, Göteborgs- Posten (arkiv)
Gängkriminalitet	23/04–2017 till 23/4–2018, webb & svenska	1 214	Aftonbladet, Upsala Nya Tidning Premium, Folkbladet Premium, Västerviks- Tidningen Premium, Helagotland Premium
Gängkriminalitet och gärningsman	23/04–2017 till 23/4–2018, webb & svenska	29	Aftonbladet, Upsala Nya Tidning Premium, Östgöta Correspondenten Premium, Sydsvenskan, Västerviks- Tidningen Premium
Organiserad brottslighet	23/04–2017 till 23/4–2018, webb & svenska	5 986	Aftonbladet, Upsala Nya Tidning Premium, Svenska Dagbladet, Göteborgs-Posten (arkiv), Helagotland Premium
Organiserad brottslighet och gärningsman	23/04–2017 till 23/4–2018, webb & svenska	20	Östgöta Correspondenten Premium, Upsala Nya Tidning Premium, Folkbladet Premium, Västerviks- Tidningen Premium, Motala & Vadstena Tidning Premium

4.3 Validitet och reliabilitet

Winther Jørgensen & Phillips (2000) beskriver att den kvantitativa forskningen ger den kvalitativa forskningen kritik på grund av att den är mindre konsekvent och därmed mindre valid. Men det behöver inte stämma, det finns andra sätt inom den kvalitativa forskningen som gör att forskningen har hög validitet. Ett sätt som kan avgöra om en diskursanalys uppnår validitet är att kontrollera sammanhanget. Validiteten blir därför bedömd genom hur lämplig det empiriska materialet och metoden är för att kunna besvara frågeställningarna. Det går också att höja validiteten genom att ge tydliga förklaringar av analysprocessen (Winther Jørgensen & Phillips, 2000).

Reliabilitet innebär att det ska finnas en exakthet och transparens genom hela studien. Inom diskursanalysen är reliabilitetsfrågan inte helt tydligt, det finns en otydlighet inom det

analytiska begreppet och de diskursteoretiska analysverktygen. För att inom diskursanalytiska forskningar nå en högre reliabilitet är det viktigt att analysverktyg, metod och resultat blir korrekt och tydligt framförda i texten. Inom den kvalitativa forskningen för att uppnå en hög validitet och reliabilitet ska metod, analys och genomförande av arbetet presenteras på ett transparent sätt. Skillnaden mellan kvalitativ och kvantitativ blir att man inte presenterar i siffror vilket blir tydligare än inom den kvalitativa (Bergström & Boréus, 2018).

Transparens handlar inte enbart om reliabiliteten i studien utan även om validiteten. Genom att en tydlig och noggrann förklaring av tillvägagångssätt samt hur hanteringen av empirin har genomförts och en tydlig redogörelse av resultat, har transparensen stärkts. Genom det har möjligheten ökat för läsaren att vara delaktig i hela processen, kunna förstå och tolka det innehåll arbetet för med sig och även kunna nyttja resultatet (Bergström & Boréus, 2018).

4.4 Etiska överväganden

Enligt Vetenskapsrådet (2017) ska all forskning göra så lite skada som möjligt och även förebygga att skada på något sätt uppstår efter och under studies gång. Det sistnämnda handlar främst om till exempel medicinska studier. Den här uppsatsen syftar till att undersöka redan producerat material vilket innebär att ingen utsätts för direkt skada. Men eftersom materialet reproduceras och publiceras igen kan det påverka de som berörs av materialet. Ingen ny information som inte redan är publicerad kommer publiceras.

Vetenskapsrådet (2017) menar vidare att vetenskaplig kvalitet återfinns genom att den tillför ny kunskap. Det finns dock forskning som är visat att den har stärkt sambanden mellan brottslighet, etnicitet, och intelligens vilket i sin tur lett till stigmatisering och diskriminering av grupper och individer (Vetenskapsrådet, 2017). Boréus & Seiler Brylla (2018) beskriver hur forskare inom det diskursanalytiska fältet stärker diskurser som redan finns för utsatta grupper, vilket leder till att de grupperna blir mer utsatta. Det bidrar till att sociala och politiska problem produceras ytligare.

Enligt Faircloughs kritisk diskursanalys ska den som utför forskningen eller studien vara medveten om att resultatet kan komma att bidra till "social ingenjörskonst". Studiearbetet som i detta fall handlar om medias framställande om skjutningar och gängkriminalitet, kan innebära en risk att stigmatisera och bidra till vad Fairclough kallar "annanhet". Till följd av att resultatet kan tolkas på ovanstående sätt har det betydelse hur resultatet används. Resultatet bör användas på ett konstruktivt sätt genom att främja humana och demokratiska resurser samt att göra människor medvetna om hur man i stället kan använda diskurserna till att motverka ojämställda maktrelationer. Fairclough kallar det för kritisk språkmedvetenhet:

"Kritisk språkmedvetenhet ska ge människor insikt, dels i den diskursiva praktik som de deltar i när de använder språk och konsumerar texter, och dels i de sociala strukturer och maktrelationer som diskursiv praktik formas av och bidrar till att forma och förändra. Målet är att människor ska bli mer medvetna om de ramar som begränsar deras språkbruk och om de möjligheter som finns att göra motstånd."
(Fairclough, 1992, s. 239).

Målet med denna studie är att uppmärksamma och göra människor medvetna om makten som media bär med sig. Genom en belysa hur media påverkar människan i sin sanning genom analytiska verktyg. Resultatet ska användas på ett varsamt sätt för att inte stigmatisera och öka utsattheten för någon som presenteras i artiklarna.

5 GENOMFÖRANDE AV ANALYSEN

Under första delen av analysen lästes alla rubriker igenom för att en uppfattning skulle bildas om vad det är som står i de utvalda artiklarna. Många av artiklarna hade allvarliga och hårda rubriker. Det märks tydligt att rubriken ska fånga upp läsaren på en gång, så att man vill läsa mer. Några exempel på hur rubrikerna kunde se ut, ”tre anhållna för mordförsök i Stockholm”, ”Mattias sköts till döds vid sin brors gravsten i natt. Rubrikerna består av plats och vissa även en tidpunkt på händelsen. Det var också vanligt att rubrikerna använde sig av en anledning till händelsen till exempel, hämndskjutning eller att den skadade var eller inte var måltavla för skjutningen.

Vidare gjordes en djupare analys av artiklarnas underrubriker, där blev det tydligare vad artiklarna handlade om. Under hela analysens gång fanns språket som handling med i åtanke. Påminnelsen av *vad är det som sägs, vem skrivs det om och vem är det som skriver och hur legitimt är det som skrivs.*

Efter denna del av analysen och diskussion med handledare, forskare vid Mälardalens Universitet, ändrades mina frågeställningar utifrån att gärningsmännen inte nämndes tillräckligt mycket i artiklarna. De ursprungliga frågeställningarna var-

- Hur framställs gärningsmän kopplade till skjutningar?
- Hur framställs gärningsmän kopplade till gängkriminalitet?

Anledningen till att gärningsmännen inte framkommer i artiklarna är att enbart 53 av 385 skjutningar i Sverige klaras upp och en gärningsman grips (SVT Nyheter (SVT), 2021-11-17).

I nästa analyssteg sattes artiklarna mot varandra för en mer jämförlig analys av vad som stod i artiklarna. Under den sista delen av analysen tydliggjordes de retoriska resurser som journalisterna använder sig av för att i sin tur få en mer trovärdig artikel och även förstärka det som de vill förmedla. De retoriska resurserna kommer att presenteras närmare i resultatet.

6 RESULTAT OCH ANALYS

I det här kapitlet presenteras resultatet utifrån de retoriska resurserna som framkommit under analysen.

Retoriska resurser används för att göra en text mer trovärdig, för att de som läser texten ska se det som legitimt. De retoriska resurserna som har uppmärksammats i de utvalda media är tid, vilken tid på dygnet skjutningen/händelsen skedde, och plats, i vilken stad som skjutningen ägde rum. Att journalisterna låter vittnen, de som hört eller sett något samt anhöriga få komma till tals är också retoriska resurser, samt experter på ämnet såsom kriminologer och poliser. Artiklarna målar upp en bild av vilka det är som är måltavlor och vilka typer av skjutningar det handlar om, till exempel fanns det en tydlig måltavla? Finns det tydliga kopplingar till andra skjutningar? Handlade skjutningen om hämnd?

6.1 Tid och plats i betydelsen för legitimiteten

I flertalet artiklar är det gemensamt hur tid och plats använts för att bekräfta händelsen som artikeln handlar om.

Tid och *plats* är två tydliga retoriska resurser som framför allt används för att öka legitimiteten i att något har inträffat (Potter, 1996). För att öka legitimiteten ännu mer är att använda sig av retoriska resurser såsom *vittnen* eller *experter* exempelvis grannar har hört smällar som kan ha varit skott från en skjutning.

Karaktäristiska beskrivningar kring skjutningar som urskiljs i artiklarna kan illustreras med följande: *"Under fredagskvällen larmades polisen till ett bostadsområde i Sundsvall efter att vittnen hört höga smällar"* (Aftonbladet, 2022-04-02). I empiricitatet tydliggörs tiden "fredagskvällen" som skapar en uppfattning om när i tiden händelsen ägde rum för läsaren. Likaså platsen "bostadsområde i Sundsvall" ger läsaren en bild av kontexten var det skedde. Användandet av dessa retoriska resurser, tid och plats, tillsammans med avsaknaden av en aktör som larmar polisen skapar en neutral beskrivning av händelsen.

"Mellan klockan 03 och 05 i natt anhölls tre personer på sannolika skäl misstänkta för mordförsök i samband med det grova brottet, uppger åklagarmyndighetens pressjour." (Aftonbladet, 2022-04-02). Journalisten använder de retoriska resurserna för att övertyga att händelsen har hänt genom att låta åklagarmyndigheten tala samt att nämna vilken tid på dygnet personerna blev gripna. Det bidrar till att läsaren litar på att händelsen har inträffat.

"Polisen larmades till platsen 22.15 efter att en man anträffats med misstänkta skottskador på Östra kyrkogården i Malmö." (SVT, 2022-04-16). Ytterligare en artikel som visar tydligt på retoriska resurserna tid och plats, skjutningen ägde rum strax efter kl. 22 och polisen bekräftar även att den skottskadade personen var talbar när de fann honom. Genom att journalisten använder sig av retoriska resurser som tid och plats är retoriska resurserna med och konstruerar händelsen som sann och trovärdig. Journalisten fortsätter med att avslutningsvis på ett objektiva sätt skriva att en person i 30-års åldern har blivit anhållen misstänkt för mordförsök.

I artikeln (Expressen 2018-04-22) skrivs händelsen utifrån att ett larm om en skottlossning inkommit till polisen under kvällen vid 22.30 tiden. Journalisten beskriver i artikeln att till

en början fanns det ingenting som tydde på att det hade varit en skottlossning, men senare bekräftar polisen att tomhylsor har hittats. Händelsen bekräftas igen, genom en variant på tid *"Vid 23.50 var polisen fortfarande kvar på platsen och jobbade med att samla in vittnesuppgifter och säkra fynd. Polisen hade fortfarande inte anträffat någon skada person"*. Genom ett ytterligare val av att använda sig av retoriska resurser blir uppgifterna mer tillförlitliga. Artikeln fortsätter att bekräftas av information från polisen, under samma kväll har en skottskadad person sökt hjälp på en akutmottagning som har kopplats till händelsen.

"Khaton, 13, efter skjutning mot skolpojke i Eskilstuna: "Jag är rädd".... Inom loppet av ett år har Eskilstuna skakats av tre skjutningar som berör barn" skriver Aftonbladet (2021-11-28) som rubrik och under rubrik i sin artikel. Genom att ta med namn, ålder och antalet skjutningar ökar *skrämselkapitalet* och de retoriska resurserna, det gör att artikelns känns trovärdig redan från starten. *Skrämselkapital* ökar genom att rapporteringar görs om våldshändelser, Brå (2016) menar att det kan vara påstådda våldshändelser, att det kanske inte är trovärdiga eller har hänt men det spelar ingen roll. De kriminella vill bygga upp sina *skrämselkapital* för att få respekt inom kriminella gäng. Media har makten att öka *skrämselkapitalet* genom att skriva om de kriminella gängen, att de skriva om gängen i media är för dem något positivt (Brå, 2016).

Sammanfattningsvis visar artiklarna tydligt på de retoriska resurserna, tid och plats och genom att bekräfta när och var skjutningarna inträffade. Det bidrar till att artikeln blir mer trovärdig och att de använder ett opartiskt språk som alla ska kunna förstå och sätta sig in i.

6.2 Vittnen och deras berättelser för ökning av legitimiteten

De retoriska resurserna är viktiga för att läsaren ska få en förståelse för en händelse samtidigt som läsaren ska kunna uppfatta och värdera huruvida rapporteringen övertygande och sann. En annan retorisk resurs som kan nyttjas för att legitimera att en händelse har inträffat är vittnen (Potter, 1996).

Medierapportering när nära anhöriga får uttala sig är ett sätt att få läsaren att vilja läsa mer och det påvisar språkets makt. Beroende på vem det är som säger något påverkas vi mer eller mindre (Burr, 2015). Genom att ha en nära anhörig att berätta om sin sorg ökar till sanningsvärdet i artikeln. Aftonbladet (2022-04-1, skriver om Ellinor, där hon får berätta sin historia om när hon förlorade sin lillebror. På samma sätt som hon förlorade sin storebror sex år tidigare *"Jag kan inte sluta tänka på om han frös. Hur länge låg han där innan han dog?"* (Aftonbladet, 2022-014-11). Ellinor berättar om vad hon tänkte om sin lillebror efter dödsbeskedet. Mattias blir heller inte den första i familjen som blir begravd på Södertälje kyrkogård, hennes äldre bror och hennes två morbröder som under samma natt 2010 blev skjutna på en nattklubb. Pollack (2001) menar att när en journalist bestämmer sig för att ta upp brutala och hemska händelser i en text spår det på en rädsla för allmänheten. Det kan mynna ut i allmän panik om media spår på en rädsla som allmänheten redan känner inför en händelse eller ett brott.

Aftonbladet (2021-11-28) är ytterligare en artikel där media väljer att uppmärksamma vittnen till en händelse. Khaton och Sama var skolkamrat till en 14 årig pojke som blev skjuten i ryggen under hösten 2021.

”Jag som barn önskar att det här inte fanns, att det inte fanns kriminella människor, inget knark, inga vapen. Jag önskar att det här bara var en dröm som jag kunde vakna från, men det kommer inte hända, säger Khaton. Vännen Sama fyller i. -Jag känner att jag sitter i ett fängelse. Till och med ibland när man är hemma och hör lite ljud så blir man rädd.” (Aftonbladet, 2021-11-28)

Ovanstående citaten visar även det som Brå (2016) tar upp i sin rapport att kriminaliteten går ner i åldrarna. Det är allt fler yngre som blir inrekryterade i gängkriminaliteten. Journalisten är också med och bidrar till ett skrämselfkapital genom att det är två unga personer som berättar om deras skjutna kompis samt att de nämner att de inte vill gå ut längre då det finns en rädsla att bli skjuten.

”Det är så dåligt, man blir rädd. Man känner sig inte trygg när man vill gå ut. Om jag exempelvis är bjuden på fest känner jag att jag inte kan gå för jag vågar inte ens gå ut. Jag är rädd för att bli skjuten, säger Sama.” (Aftonbladet 2021-11-28).

Att skjutningarna ökar är det många som instämmer på (Polismyndigheten, 2018; Pollack, 2001; Sturup, Rostami, Mondani, Gerell, Sarnecki & Edling, 2018; BRÅ, 2019; Brå 2016; Brå 2021). Det blir även tydligare när media låter vittnen och anhöriga komma till tals. De två unga personerna som blir intervjuade visar på att de känner en hopplöshet, att de inte längre vågar göra saker på grund av det kriminella som pågår i deras vardag.

6.3 Experter legitimerar och förklarar problematiken kring skjutningar och gängkriminalitet

Journalister använder sig av experter såsom kriminologer och poliser för att övertyga läsaren om att problemet är sant, de använder sig av retoriska resurser för att visa allvaret i problematiken.

Åklagarmyndigheten uppger i artikeln (Aftonbladet, 2022-04-02) att det finns tre misstänkta efter en skjutning i centrala Sundsvall under en natt i april 2022. Vittnen bekräftar att det har varit höga smällar och polisen kan bekräfta att det är minst en person skadad, *”Under fredagskvällen larmades polisen till ett bostadsområde i Sundsvall efter att vittnen hört höga smällar”* (Aftonbladet, 2022-04-02).

Genom att Åklagarmyndigheten bekräftar uppgifter som har kommit in till tidningsredaktionen visar det på sanningsanspråk och de retoriska resurserna används för att stärka budskapet genom att en expert är med och legitimerar i artikeln.

Uttalanden från Åklagarmyndigheten är återkommande i fler artiklar, i artikeln (Aftonbladet 2021-07-10) beskrivs de hur allt fler yngre mördar *”De yngre gör det här för att avancera i den kriminella hierarkin, visa att de duger och att de är någon i den kriminella miljön”*.

Den tidigare forskningen beskriver att det finns en status inom gängkriminaliteten. Att man måste jobba sig uppåt (Brå, 2019). Det menar Aftonbladet (2021-10-27) också, *”Våldet är de gängkriminellas valuta”*. Kriminologen Amir Rostami menar på samma sätt som Brå (2019) att de måste hämnas för att det är på så vis de upprätthåller sin status. De måste hämnas på de personer som på något sätt har påverkat dem. *”... en våldsamt händelse leder till en ny våldsamt händelse ...”* (Aftonbladet, 2021-10-27).

Citat av polisen Christer Axling från SVT (2021-11-17) *"Vid varje skjutning där vi inte hittar en gärningsman ökar risken för att det kommer att ske fler skjutningar, säger Axling."* Artikeln tar även upp att under 2020 anmäldes 385 skjutningar till polisen endast 53 av dem har lett till att någon blev dömd. Christer Axling beskriver de metodstöd som polisen använder sig av som kallas PUG (polisens metodstöd för utredning av grova våldsbrott). Axling beskriver metoden som en beprövad och trovärdig metod men att resurserna är färre än hur många skjutningar som begås (SVT 2021-11-17).

I flertalet artiklar beskrivas gängkriminaliteten som en hierarki, där statusen för den enskilda individen är en viktig del, statusen upprätthålls genom hämnd (Aftonbladet 2021-07-10; Aftonbladet 2022-02-18; Aftonbladet 2021-10-27; 2018-03-27). Experter menar att den tydliga hierarkin framkom under en rättegång där en gängledare dömdes till drygt 17 års fängelse. Aftonbladet (2022-02-18) menar att det är något positivt att gängledaren blev dömd till 17 års fängelse medan Aftonbladet (2022-04-06) menar att det inte behöver vara något positivt. Aftonbladet (2022-04-06) menar vidare att det sker ett "maktvakuum" när en ledare sitter inne, det blir otydligt inom gängen vem som nu ska sitta på makten, samt att de yngre tar över som inte har samma typ av konsekvenstänk som äldre.

Sven Granath, kriminolog, berättar till Aftonbladet (2021-07-10) att yngre gärningsmän kan ses som värre på grund av att de saknar spärrar som vuxna har. De yngre gängkriminella är också mer benägna att visa vad de går för, för att snabbt kunna jobba sig uppåt inom gänghierarkin. Experter menar också på grund av att de saknar spärrar i ung ålder förstår de inte heller att de alltid kommer vara en måltavla för kriminaliteten (Aftonbladet, 2021-07-10).

Problematiken kring att fler unga är delaktiga i kriminaliteten är komplext. I dagsläget erbjuder kommuner avhoppbarverksamhet, Ali Ghamari arbetar på Linköpings avhoppbarverksamhet och menar att det måste läggas mer resurser på verksamheten. Det finns för lite de kan erbjuda så ungdomarna tjänar mer på att flytta droger från en plats till en annan (Aftonbladet, 2022-01-29).

Anställda på avhoppbarverksamheten i Linköping menar att det är frustrerande att gå på gång se de ungdomar som har varit inskrivna på avhoppbarverksamheten begå brott på nytt. Det är många som faller tillbaka. *"Självklart är det frustrerande. Det försvårar vårt jobb när det inte finns några vägar att gå för våra klienter. Det är lätt att de som då vill lämna det kriminella livet faller tillbaka, säger Elin Skytt."* anställd på avhoppbarverksamheten i Linköping (Aftonbladet, 2022-01-29).

Under tre dagar skedde åtta skjutningar, varav tre av dem inträffade i Malmö. Malmö har under en tid varit skonade från skjutningar tills nu. "sluta skjut projektet" som infördes i Malmö har gett en positiv effekt, kriminologen berättar- *"Jag tror att Malmö har gjort någonting rätt. Men det betyder inte att minskningen varar för evigt, det går upp och ner, säger Manne Gerell."* (SVT, 2021-07-12).

I en artikel från Aftonbladet (2021-10-27) har tagit in en expert som själv blivit inrekryterad till gängkriminalitet som ungdom Mehdi Adnan Mossa. Han påstår-

"- Våldet i de här miljöerna måste finnas, för finns inte det så överlever de inte. Det är via våldet de kan få sina varumärken att växa, det är via våldet de flyttar fram sina positioner -Om jag hämnas den här personen, hur gynnar det mig? Jag känner till jättemånga som blivit dödade i de här miljöerna och ingen hämnas dem. Sedan finns

det vissa som dödas där det tar ”hus i helvete” och åtta- nio personer blir begravda.”
(Aftonbladet, 2021-10-27).

Mehdi Adnan Mossa menar också att det har förändrats med tiden, nu är det som ett poängsystem där man ska ha skjutit eller dödat så många som möjligt.

Genom att journalister använder sig retoriska resurser såsom vittnen och experter blir det en samproducerad kunskap av experter som forskar, polisen och kriminologer som arbetar med problematiken och att media skriver om problematiken, det bidrar till att artiklarna blir trovärdiga. Då journalister själva inte journalisterna själva uttalar sig om skjutningar och kriminaliteten utan låter experter som arbetar med det dagligen ökar trovärdigheten i artikeln. Skrämselkapitalet kan därav minska menar Brå (2016).

6.4 Vilka är måltavlor för skjutningarna?

I artiklarna framgår det ibland tydligt vem det är som är måltavla för skjutningen utifrån att de kan koppla personer till andra händelser men också andra kriminella gäng.

Utifrån empirin går det att utläsa att de skjutningar som sker har koppling till varandra, det visar på att det är en konflikt mellan olika gäng (Aftonbladet, 2022-04-14; Aftonbladet, 2022-01-05; SVT, 2021-10-26; Expressen, 2021-12-19; Aftonbladet, 2022-04-21; Aftonbladet, 2022-02-18; Aftonbladet, 2022-01-29). Artiklarna menar att samma personer uppkommer i flera olika skjut- och gängsammanhang. Det finns då en möjlighet att det handlar om hämnd från en tidigare skjutning. Aftonbladet (2021-10-27) menar att gängens våld är deras valuta, det är genom våldet gängen förhandlar mellan varandra, vilket i sin tur stämmer överens med attributet om att skjutningar har koppling till varandra.

Artikeln (Aftonbladet, 2021-10-27) syftar till att uppmärksamma våldet som pågår mellan gängen och den svenska rapparen som under hösten 2021 blev skjuten till döds. De menar att han hade kopplingar till kriminella gäng men att det inte var helt tydligt vilket gäng han tillhörde. Han fick ofta den kritiken kring sina texter, att ha inte hade rätten att rappa om det eftersom han inte var en del av ett kriminellt gäng. Därför menar Amir Rostami, kriminolog, att risken för att någon skulle utföra en hämndskjutning är liten då det är oklart vem det är som skulle utföra den då han inte tillhörde ett specifikt gäng (Aftonbladet, 2021-10-27).

Expressens (2021-12-19) rubrik lyder *”Man gripen efter skjutning- är själv utpekad måltavla”* Det som förmedlas under denna rubrik är hur en av nio personer som greps efter en skjutning utanför Stockholm har koppling till en person som sköts ihjäl i fjol. Under rättegångarna för mordet i fjol fick handlingarna avbrytas då den nu anhållne personen blev mordhotad. Här använder journalisten sig av en tidigare händelse som retorisk resurs, genom att återberätta en händelse som skedde under en tidigare skjutning ger det ett sanningsanspråk på artikeln. Samma typ av retorisk resurs förekommer i en annan artikel. Aftonbladet (2022-01-05) beskriver en händelse där den skottskadade personen har varit offer vid två tidigare tillfällen. Poliserna som journalisten använder som retoriska resurs menar att det med största sannolikhet handlar om en hämndskjutning. *”Gärningsmannen ska sedan ha hälsat på honom genom att också säga hans namn. Därefter öppnade pistolmannen eld Dådet beskrivs av Aftonbladets källor som ett försök till ren avrättning”* (Aftonbladet, 2022-01-05).

Artiklarna (2018-04-18) rubrik lyder *"Inga gripna efter explosioner i Helsingborg"* och Expressen (2022-03-29) rubrik lyder *"Kraftig explosion vid villa i Mölndal"*. Båda artiklarna redogör för explosioner, två olika explosioner och med nästan exakt fyra års mellanrum. Båda explosionerna hade en tydlig måltavla, ena var dömd för ekobrott och den andra var hotad i ett annat kriminellt fall. Även fast det är fyra års mellanrum mellan artiklarna (och heller inte samma tidning) använder journalisterna sig av samma retoriska resurser, de båda kan styrka att måltavlan har varit känd hos polisen sedan tidigare, vilket gör artiklarna sanningsvärldiga.

I artikeln (Aftonbladet, 2018-03-27) menar journalisten att män mer ofta är måltavla och offer än kvinnor. Det dödliga våldet hos män är tre gånger så stor risk än för kvinnor. Brå (2021) instämmer på det påståendet och menar att skjutvapenvåldet ökar bland speciellt unga män i kriminella miljöer. Om en kvinna skulle bli mördad inom kriminella miljöer med skjutvapenvåld var hon med största sannolikhet inte måltavla för skjutningen (Brå, 2021).

Sammanfattningsvis visar artiklarna att det inte är helt ovanligt att det finns en tydlig måltavla när det kommer till skjutningar. Artiklarna visar att det går att hitta samband mellan skjutningarna och gängen genom de personer som antingen blir träffade eller gripna.

6.5 Olika typer av skjutningar

Under analysens gång upptäcktes det att det går att tematisera in några av artiklarna i olika teman, olika typer av skjutningar. Några var tydligt förklarade som "hämdskjutning", "gängskjutning" eller att beroende på vem det var som hade blivit skjuten satte polisen in olika mycket resurser.

"Hämdskjutningar förklaring till ökningen", rubriken till Aftonbladet (2018-03-27). Redan under 2018 var det en ökning bland det dödliga våldet i Sverige. 2017 var det 113 personer som blev dödade. Kriminologen Mikael Rying-

"... Förklarar ökningen med att det finns fler vapen i omlopp än tidigare, och att hämdskjutningar har blivit vanligare bland kriminella I och med att skjutningarna blir fler och fler blir de också svårare att klara upp, varje ärende kräver ganska stora resurser. Fler använder då den här metoden (förtydligande, skjutning) eftersom de bedömer att åka fast är väldigt liten, säger Rying". (Aftonbladet, 2018-03-27).

Citatet från Mikael Rying stärker det Christer Axling (SVT, 2021-11-17) säger några år senare, att resurserna inte räcker till då skjutningarna blir för många. Följden av att skjutningen inte klaras upp blir som Rying beskriver, skjutningarna blir fler vilket tidigare forskning delar åsikt om (Polismyndigheten, 2018; Pollack, 2001; Sturup, Rostami, Mondani, Gerell, Sarnecki & Edling, 2018; BRÅ, 2019; Brå 2016; Brå 2021).

"En sköts ihjäl, en annan överlevde ett skott i huvudet. Nu åtalas tre män för mord i vad som beskrivs som en uppgörelse mellan två gäng i Järva i nordvästra Stockholm" är ett citat från Aftonbladet (2022-04-21). Citatet ska beskriva ett gängmord, där tre personer blivit åtalade. Två av de tre männen åtalas även för en dödsdjutning som skedde några månader tidigare. Polisen enligt Aftonbladet (2022-04-21) menar att morden har tydliga kopplingar till två gäng som ingår i en konflikt och att det även finns kopplingar till en systerorganisation i Danmark. Ett av gängen vet polisen utför kontraktmord åt andra (Aftonbladet 2022-04-21).

”En sköts ihjäl, en annan överlevde ett skott i huvudet Beskrivs som en uppgörelse mellan två gäng) skriver Aftonbladet (2022-04-21) i sin underrubrik. Retoriska resurserna används genom att journalisten nämner tidigare händelser och de använder sig av polisens uttalanden. Underrubriken i sin brutalitet att någon överlevde ett skott i huvudet spär på det skrämselfkapital som gängkriminella redan har. Genom att dels förklara brutaliteten i att någon blir skjuten i huvudet och för att artikeln blir tydlig i hur stor gängkriminaliteten är, dels att de finns personer man kan anlita för mord.

Det är några av artiklarna som skiljer sig från resterande artiklar. Två av dem med rubrikerna *Familjefar skulle se fotboll- skadades i krogskjutning* (Expressen, 2021-06-21) och *Häktas för gymmordet- var tidigare huvudmisstänkt i frisörskjutning* (Aftonbladet, 2022-04-14) rubrikerna skiljer sig lite men innehållet är att i båda skjutningar blev fel person träffad, skytten sköt av misstag två oskyldiga personer som råkade vara vid fel ställe vid fel tillfälle. De två oskyldiga blir skjutna för att de befinner sig på samma plats som måltavlan, journalisten beskriver det som att båda skyttarna och måltavlan har kopplingar till kriminella gäng. Det som sticker ut bland de här skjutningarna är att de båda hände mitt på dagen bland andra människor på öppen gata, det skiljer sig från de andra skjutningarna som nämns i artiklarna. I de här artiklarna blir de retoriska resurserna viktiga på grund av att det påverkar allmänheten. Det är skjutningar där vem som helst vid fel tidpunkt skulle kunna bli skjuten. Det är återigen media som har makten och spär på *skrämselkapital* för de kriminella gängen.

Ytterligare två artiklar som skiljer från de andra är *”Polisen håller pressträff om skjutningen”* och *”Ännu ingen gripen efter mordet på Nils Einár Grönberg”* (SVT, 2021-07-01; SVT, 2021-10-26) de båda avlidne personerna får mer uppmärksamhet än de andra. Båda personer som har en hög status, ena polis iklädd uniform och den andra svensk känd rappare, som blivit skjutna till döds.

”Den särskilda händelsen kommer att fortsätta med full kraft för att försöka få tag på en gärningsman. Flera personer har förhörts under natten. I utredningen väntas man få hjälp från flera håll i Sverige. Ingen har ännu gripits och det finns ingen misstänkt gärningsman. – Vi är väldigt beslutsamma att klara upp det här brottet.” (SVT, 2021-07-01).

”Polisen har genomfört över hundra förhör och analyserar övervakningsfilmer från platsen, men ännu har ingen gripits efter mordet på Nils Einár Grönberg - Utredningen fortsätter med full kraft. Vi har en god bild av händelseförloppet men vi arbetar brett och har inte låst in oss vid någon speciell inriktning”. (SVT 2021-10-26).

Citaten ovan liknar varandra i den mån att det är stora resurser som satts in, det är flera förhör som har genomförts. Journalisterna gör en tydlig skillnad på de här två skjutningarna i jämförelse med de andra skjutningarna som har nämnts tidigare i resultatet.

7 DISKUSSION

Det här kapitlet är uppdelat i tre resultatdiskussions delar, första för att sammankoppla till syfte och frågeställningar, andra för att koppla ihop resultatet med tidigare forskning och den tredje för att koppla ihop resultatet med de teoretiska utgångspunkterna. Kapitalet avslutas sedan med en metoddiskussion.

7.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien har varit att skapa kunskap och synliggöra hur media som aktör är medskapare i hur skjutningar och gängkriminalitet framställs. Genom frågeställningarna, Hur framställer media skjutningar på ett legitimt sätt i sina artiklar? Och Hur framställer media gängkriminalitet på ett legitimt sätt i sina artiklar?

Media gör en skillnad på om det är gängkriminalitet eller inte, vilket bidrar till normaliseringen av att alla som begår brott är delaktiga i gängkriminalitet. Bara för att man ingår i gängkriminalitet är det okej att begå kriminella handlingar. Det finns även en skillnad i hur media målar upp personen som är skadad beroende på personens status i samhället. Mordet på rapparen Einár blev uppmärksammat, fem dagar efter skjutningen skrevs det fortfarande om att det inte hade fångat en gärningsman. Det skrivs också om polismannen som blev skjuten till döds på ett mer oroande och beslutsamt sätt om kring andra dödsjutningar. Det skapar en problematik i hur legitimt de faktiskt är i artiklarna. Det bör inte spela någon roll vem personen är som blir skjuten. Det blir heller inte legitimt när media inte gör någon skillnad på kriminaliteten som beskrivs. De beskriver all typ av kriminalitet som gängkriminalitet vilket leder till att de sprider information som får samhället att få en felaktig uppfattning om gängkriminaliteten.

De som bor i områdena eller personer som är/ varit inbladade får inte komma till tals i samma utsträckning som experterna, de får aldrig en chans att beskriva sin sida av problematiken. En anledning till att experterna får större utrymme i de valda medierna kan vara att experternas ord har en större roll i legitimiteten för artikeln än någon som bor i området. De som läser artiklarna måste känna en äkthet i artikeln för att det ska bli trovärdigt. Genom experter får läsaren uppfattningen om att det är legitimt samt att det finns ett stort och komplext problem. Om de boende i områdena skulle få berätta sin historia skulle samhället också få en uppfattning om hur det är att bo i ett område där det förekommer skjutning och gängkriminalitet.

7.2 Tidigare forskning

Resultatet har visat ett tydligt samspel med den tidigare forskningen i att skjutningar ökar i samhället samt att fler yngre dras in i gängkriminaliteten. Det som förvånade mig mest under analysen av empirin var hur journalisterna har fått in experter att bekräfta det som skrivs i artiklarna. I nästan varenda en av de 22 artiklar som blev analyserade var det en kriminolog eller polis som bekräftade siffror eller detaljer kring en skjutning eller kriminell handling. Det i sig upplevs positivt så att inte journalisterna gissar sig fram i deras artiklar, de använder sig av retoriska resurserna vilket är avgörande för legitimiteten. Det stämmer inte riktigt överens

med en del av den tidigare forskningen Anisin, (2021), Brå (2019) och Pollack (2001) menar att media målar upp en felaktig bild av skjutningar och gängkriminalitet. Tidigare forskningen (Brå, 2019; Pollack, 2001) menar att media målar upp en katastrofbild av skjutningarna och gängkriminaliteten innan media vet exakt vad som har hänt. Genom de retoriska resurserna som vittnen och expertutlåtanden blir empirin legitim och trovärdig.

En reflektion kring både tidigare forskningen och det som framkom i ett antal av artiklarna är att det är viktigt att förtydliga när de tillhör gängkriminaliteten, som att det var viktigt att förtydliga det. Det speglar en uppfattning av att det är "normaliserat" att begå kriminella handlingar om du ingår i något typ gängkriminalitet och att det blir "onormalt" att begå en kriminellhandling utan att tillhöra ett kriminellt gäng. Vilket leder till en stigmatisering av gängkriminaliteten, om samhället får en uppfattning av att de enbart är de som begår brott kommer de anses vara en ännu mer utsatt grupp i samhället.

Allt fler unga blir inrekryterade i kriminaliteten, empirin men även Sturup m.fl, (2018) tar upp hur kriminaliteten har gått ner i åldrarna, vilket leder till att fler unga kommer vilja, i framtiden, ta sig ut kriminaliteten. Unga personer som har tagit sig ur kriminaliteten och vill komma ut på arbetsmarknaden är svårt menar Aftonbladet (2022-01-29), de är aldrig någon som kommer att anställa någon som varit kriminell. Och när ingen gör det bidrar det till segregationen och "vi och dem" och "vi och dem", inte som i en benämning av etnisk bakgrund utan ett "vi" som inte är kriminella och ett "dem" som är kriminella. Unga-kriminella-diskursen växer genom att det skrivs om de unga personer som begår brott, att de inte har några spärrar och måste visa vad de går för.

Media är en bidragande faktor till hur vi upplever vår verklighet, om vi läser att det är enbart gängkriminella som skjuter i Sverige på varenda löpsedel kommer vi till slut tro att det är sant. Alla intryck som en människa får, är med och skapar vår verklighet, vilket också gör att den är föränderlig. Det är därför media har ett stort ansvar i vad och hur något beskrivs (Robertson, 2018). Media är med och skapar sanningsanspråk kring skjutningar och gängkriminalitet i varje artikel som benämner de här ämnena. Diskursen för det här examensarbetet är hur den retoriska organiseringen för att övertyga och göra anspråk på fakta, samt hur språket är en central del av hur vi uppfattar saker. Språket, som i detta fall är i skrift har stor betydelse för vår uppfattning kring hur samhället beskrivs.

7.3 Teoretiska utgångspunkter

Genom olika diskurser får vi en uppfattning om verkligheten, makten i språket har en stor påverkan på oss. Genom att då media skriver saker som om att det är fakta kan göra att samhället får en verklighet av ett fenomen som kanske egentligen ser ut på ett annat sätt. Bolander & Fejes (2019) menar att vi ofta inte är medvetna om språkets makt, språkets makt är med och skapar hela vår verklighet. Media har därför en stor del i hur människan skapar det som är verkligt för en själv.

I många av artiklarna som analyserats använder sig journalisterna av retoriska resurser som vittnen, polisen eller kriminologer vilket bidrar till en högre legitimitet. Journalisterna ger läsaren en möjlighet att förstå problematiken kring skjutningar och gängkriminalitet. Det visar att journalisterna som är med och framställer ett samhällsproblem ser sig själv som en åskådare och inser sin egen sociala position.

Resultatet visar utifrån den mängd träffar under sökningarna att skjutningar och gängkriminalitet är återkommande att skriva om i media. Genom att det skrivs mycket om det och att det är synligt i media för alla att läsa blir alla människor påverkade. När vi läser något flera gånger blir det normaliserat och en del av vår verklighet. Det visar makten media har på samhället. Maktordning som media har är inte alltid synlig. Läser man något flera gånger, till exempel att skjutningarna ökar samt att de är vanligare att unga begår skjutningar idag än tidigare kommer vi till slut inte reagera på rubrikerna som står för att det har blivit normaliserat och är inte längre förvånande (Hornscheidt & Landqvist, 2014).

Van Dijk (2008) beskriver en symbolisk makt, som går att applicera på gängkriminaliteten genom att när det sker många skjutningar hänger inte polisen med. Det leder då till fler och fler skjutningar. Det ger gängen en makt i att de kan fortsätta med sina skjutningar utan att de får sitt straff. Brå (2016) menar att media har en roll i hur mycket *skrämselkapital* de kriminella gängen har och att det är en kamp om vem som har mest. Återigen får gängkriminaliteten mer makt på grund av den makt som media har att nå ut till allmänheten. Brå (2019) och SVT (2021-11-17) nämner att en skjutning leder till en annan att det finns en dominoeffekt. Polisen hinner inte med att utreda och ta fast gärningsmännen. Det i sig leder till att gängen får mer makt, de vet att polisen inte hinner med vilket gör en skjutning till en kriminell handling som man inte blir dömd för.

Enligt Aftonbladet (2021-10-27) måste våldet finnas på grund av att det är de kriminellas valuta och status. Genom att skriva på det sättet bidrar det till en hopplöshet, det säger indirekt att så länge det finns gängkriminalitet kommer skjutningarna att fortsätta eskalera. Det bildar även en skjutdiskurs, på samma sätt som det kan upplevas ett "vi och dem". Genom att de kriminella gängen bildar en grupp bildar de ickekriminella en grupp vilket kan tydas som en gruppdiskurs.

De retoriska resurserna har varit behjälpliga i hur texterna i artiklarna har subjektpositionerats och hur empirin har analyserats. De har varit behjälpliga i att hitta gemensamma nämnare i de olika artiklarna.

7.4 Metoddiskussion

Inom diskursanalys är det viktigt att läsaren förstår hur processen av studiens gång har gått till. Det uppnås i den här studien genom redogörelsen av de steg som har använts i analysen. Det ger läsaren en insyn och har därmed en möjlighet att kunna göra en bedömning av arbetsprocessen (Winther Jørgensen & Phillips, 2000).

Diskursanalys med fokus på retorisk organisering av hur text övertygar och gör anspråk på fakta. Språket är en central del i diskursanalys och det är språket via media som präglar verkligheten. Med diskursanalys som metod och teori samt de retoriska resurserna som inte var till en början kända för mig, vilket gjorde att det tog tid innan tillvägagångssättet för studien blev tydligt. I samråd med min handledare, forskare vid Mälardalens Universitet, ansågs diskursanalys som ett lämpligt tillvägagångssätt för det valda ämnet. I metodavsnittet har urvalsprocess, metod och analysprocessen redogjorts för att läsaren ska få en insyn i arbetsprocessen.

Svårigheter under arbetets gång var att hitta artiklar som ansåg sig lämpliga till studiens syfte och frågeställningar. Under arbetets gång ändrades syfte och frågeställningarna utifrån att

empirin ansågs mer lämpad för det nya syftet och frågeställningarna. Jag vill också påpeka att de bilder som möjligtvis har funnits i artiklarna inte har analyserats på något sätt då jag enbart har fokuserat på texten.

Winther Jørgensen & Phillips (2000) menar att det är viktigt att vara självreflexiv i sin diskursanalys. Man har som författare en aktiv roll under hela kunskapsproduktionen. Min förförståelse och mina tidigare erfarenheter blir en del av det jag är med och producerar. Min förförståelse inför detta ämne kommer genom erfarenheter som förebyggande socialsekreterare inom en kommun som drabbats hårt av skjutningar. Därifrån kommer intresset för ämnet och jag har i den mån det går satt min förförståelse åt sidan för att ha ett så objektivt förhållningssätt till empirin och resultatet som möjligt. Genom att inte lägga egna värderingar i det jag skrivit förutom när det tydligt framgår att det är min egen reflektion. Under min litteratursökning efter min empiri var jag ständigt medveten om att inte enbart välja de artiklarna som speglade min förförståelse om skjutningar och gängkriminalitet. Genom att vara tydlig i min arbetsprocess kring examensarbetet samt att vara transparent kring min egen förförståelse ökar validiteten och reliabilitet (Bergström & Boréus, 2018).

Genom att jag har en aktiv roll i min studie skulle resultatet med största sannolikhet inte bli detsamma om en annan person genomförde studien. Sannolikheten att en person hade valt ut exakt samma empiri är också liten. Man kan förklara det genom att min studie inte visar det enda sättet man kan se på skjutningar och gängkriminalitet. Det är snarare tvärtom, den här studien är enbart en version av hur man kan se på skjutningar och gängkriminalitet (Winther Jørgensen & Phillips, 2000).

Examensarbetets resultat skulle kunna ha blivit annorlunda om andra artiklar hade granskats. De artiklarna som valts ut i det här arbetet ansågs lämpliga då de hade flest artiklar kring ämnet i databasen Retriever Research. Om tidningar som Dagens Nyheter eller Svenska Dagbladet hade valts ut hade resultatet möjligen sett olika ut. I efterhand hade det varit klokt att också kolla andra typer av sökalternativ än enbart Retriever Research, då hade den insamlade empirin antagligen sett annorlunda ut. Även fast min nuvarande empiri anses vara lämpligt gentemot examenarbetet. Om någon annan skulle göra samma studie är sannolikheten också liten att resultatet skulle bli detsamma på grund av att det finns ett stort utbud av artiklar att använda i sin empiri.

Meningen med den här studien har aldrig varit att på något sätt kritisera media eller specifika journalister. Meningen har varit att uppmärksamma den makt som media har i reproduceringen av ett specifikt ämne, i det här fallet framställandet och skjutningar och gängkriminalitet.

8 SLUTSATS

Det här examensarbetet tyder på att media framställer skjutningar och gängkriminalitet på ett sätt där det kan kännas hopplöst och svårt att lösa problemet, att skjutningarna handlar om hämnd och problem mellan gängen och att gängkriminaliteten är farlig. Empirin visar även att media framställer skjutningar och gängkriminalitet på ett legitimt sätt i de flesta

avseendena. Det som går att ställa sig kritisk till är skillnader en del av journalisterna gör på skjutningar och kriminella handlingar utifrån vem personen är samt om de handlar om gängkriminalitet eller ej.

8.1 Förslag på vidare forskning

I den här studien har tidningsartiklar analyserats utifrån skjutningar och gängkriminalitet. Studien hade kunnat göras på två andra sätt, genom att analysera hur kriminalitet rapporteras om i ett specifikt område eller att jämföra hur public service med en kvällstidning. Om inte föreliggande tidsbrist för den här studien hade den kunnat göras i en mer omfattande form. Något som även hade varit intressant och av relevans är om man hade gjort en enkätstudie om hur allmänheten uppfattar skjutning och gängkriminalitet. Ett annat förslag på vidare forskning skulle kunna vara vilka förebyggande insatser som verkligen fungerar och har effekt för att minska skjutningar och gängkriminaliteten.

REFERENSLISTA

- Anisin, A. (2021). *Exogenous events and media reporting of mass shootings*. *Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggression*, 13(2), 160–173.
doi:<https://doi.org/10.1080/19434472.2020.1718738>.
- Bergström, G & Boréus, K. (2018) Samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys i: K. Boréus & G. Bergström (Red). *Textens mening och makt: Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys* (s17-45). Lund: Studentlitteratur.
- Blomberg, H., & Stier, J. (2015). *Lanseringen och etableringen av ett socialt problem: En analys av debatten om ledarkulturen inom svensk landslagsgymnastik i Dagens Nyheter 2012–2013*. *Sociologisk forskning*, 52(1), 61–79. Retrieved from <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:du-17127>
- Blomberg, H. (2019). 'We're not magicians!' *On the use of rhetorical resources in Swedish news media narratives portraying the social services and social workers*. *Qualitative Social Work*. 18(2), ss. 229–246. DOI: <https://doi.org/ep.bib.mdh.se/10.1177/1473325017710324>
- Blomberg, H. & Stier, J. (2019) *Flashback as a Rhetorical Online Battleground: Debating the (Dis)guise of the Nordic Resistance Movement*. *Social Media + Society*. 5 (1), DOI: 10.1177/2056305118823336
- Blomberg, H., Kroll, C., Lundström, T. & Swärd, H. (2004). *Medier och samhällsvetenskap*. I Blomberg, H., Kroll, C., Lundström, T. & Swärd, H. (red.) *Sociala problem och socialpolitik i massmedier*. Lund: Studentlitteratur. ss. 195–222.
- Bolander, E. & Fejes, A. (2019) *Diskursanalys*. i: A. Fejes & R. Thornberg (Red), *Handbok i kvalitativ analys* (s.91–114). Stockholm: Liber. (Upplaga 3).
- Boréus, K. & Seiler Brylla, C. (2018) *Kritisk diskursanalys*. i: K. Boréus & G. Bergström, (Red). *Textens mening och makt: Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys* (s. 305–351). Lund: Studentlitteratur.
- Brottsförebyggande rådet (Brå). (2016). *Kriminella nätverk och grupperingar: Polisens bild av maktstrukturer och marknader*. (Brottsförebyggande rådets rapportserie 2016:12). Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brottsförebyggande rådet (Brå). (2019). *Skjutningar i kriminella miljöer. En intervjustudie. Rapport 2019:3*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brottsförebyggande rådet (Brå). (2021). *Dödligt skjutvapenvåld i Sverige och andra europeiska länder – en jämförande studie av nivåer, trender och våldsmetoder*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brune, Y. (2002). Sweden (SV) I Ter Wal, J. (red.) *Racism and Cultural Diversity in the Mass Media - An overview of research and examples of good practice in the EU Member States, 1995–2000*. Vienna: European Research Centre on Migration and Ethnic Relations (ERCOMER). ss. 373–394.
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (Tredje upplagan) Stockholm: Liber.

- Burr, V (1995) *Social construction*. London: Routledge
- Burr, V. (2015). *Social constructionism*. (Third edition.) London: Routledge.
- Edley, N. (2001). I Wetherell, Margaret., Taylor, Stephanie & Yates, J Simeon. (red.) *Discourse as data: a guide for analysis*. London: Sage, in association with the Open University.
- Ericsson, U., Molina, I. & Ristilampi, P-M. (2002). *Miljonprogram och media: Föreställningar om medier och förorter*. Berlings Skog AB.
- Fairclough, N. (1992). *Discourse and social change*. Cambridge: Polity Press.
- Fairclough, N. (2010) *Critical Discourse Analysis: The Critical Study of Language*. Harlow: Pearson Education Limited.
- Gerell, M., Hallin, P-O. & Westerdahl, (2020) *Att vända utvecklingen: från utsatta områden till trygghet och delaktighet*.
- Gushue, Lee, C., Gravel, J., & Wong, J. S. (2018). *Familiar Gangsters: Gang Violence, Brotherhood, and the Media's Fascination With a Crime Family*. *Crime & Delinquency*, 64(12), 1612–1635. <https://doi.org/10.1177/0011128716686340>
- Hedström, T. (2022 7 mars). *De svarta siffrorna: Antalet skjutningar och dödade ökar*. Bulletin. Hämtad från <http://www.Bulletin.nu>
- Hellspong, L. (2001) *Metoder för brukstextanalys*. Lund: Studentlitteratur.
- Hornscheidt, L. & Landqvist, M. (2014) *Språk och diskriminering*. Lund: Studentlitteratur.
- Ivert, A.-K. & Mellgren, C. (2019) *Delrapport – processutvärdering av Sluta skjut*. Malmö: Malmö Universitet.
- Ivert, A.-K., Mellgren, C. & Nilsson, J. (2020) *Processutvärdering av Sluta skjut*. Malmö: FoU 2020:3.
- Leiva, A., & Bright, D. (2015). *The usual suspects: Media representation of ethnicity in organised crime*. *Trends in Organized Crime*, 18(4), 311-325. <https://doi.org/10.1007/s12117-015-9251-2>
- McCombs, M. (2004). *Makten över dagordningen – om medierna, politiken och opinionsbildningen*. Stockholm: SNS Förlag.
- Nohrstedt, A. & Camauer, L. (2006). *Mediernas vi och dom: Mediernas betydelse för den strukturella diskrimineringen. (Rapportserie av Utredningen om makt, integration och strukturell diskriminering 2006:21)*. Stockholm: Edita Sverige AB.
- Nygren, G. (2005) *Skilda medievärldar, lokal offentlighet och lokala medier i Stockholm*. Stockholm: Brutus Östlings Bokförlag Symposium.
- Nygren, L. (2008). *Är det något särskilt att forska i socialt arbete? I Dahlgren, L. & Sauer, L. (red.) Att forska i socialt arbete – Utmaningar, förhållningssätt och metoder*. Lund: Studentlitteratur, ss. 15–30.

- Olsson, A.R. (2006). *Lögn, förbannad lögn och journalistik: varför journalistik på kommersiella villkor är demokratiskt otjänlig*. Stockholm: Natur och kultur.
- Polisen. (2022) *2022, Bekräftade skjutningar per region och månad till och med 15 augusti*. <https://polisen.se/om-polisen/polisens-arbete/sprangningar-och-skjutningar/>.
- Polismyndigheten. (2018). *Sammanställning skjutningar i polisregion Stockholm januari 2013-april 2018*. Rapport 135/18. Polismyndigheten, polisregion Stockholm.
- Pollack, E. (2001). *En studie i medier och brott*. [Doktorsavhandling, Stockholms universitet]. ResearchGate.
- Potter, J. (2013). *Representing Reality: Discourse, Rhetoric and Social Construction*. Sage Publications; London.
- Robertson, A. (2018). Narrativanalys. I Bergström, G. & Boreús, K. (2018). *Textens mening och makt*. Lund: Studentlitteratur, ss. 219–221.
- Roivainen, I. (2004). Förort i pressen. i H. Blomberg, C. Kroll, T. Lundström, & H. Swärd, *Sociala problem och socialpolitik i massmedier*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Rostami, A. (2013). *Tusen fiender - en studie om de svenska gatugängen och dess ledare*. Lic.-avh. Växjö: Linnéuniversitetet.
- Sturup J, Rostami A, Mondani H, Gerell M, Sarnecki J, & Edling C, (2018) *Increased Gun Violence Among Young Males in Sweden: a Descriptive National Survey and International Comparison*. European Journal on Crime Policy and Research, 25(4), pp. 365–378.
- van Dijk, T. (2008) *Discourse & Power*. Hampshire: Palgrave Macmillan.
- Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningssed (reviderad utgåva)*. Hämtad 2020-10-28. <https://www.vr.se/analys-och-uppdrag/vi-analyserar-och-utvarderar/alla-publikationer/publikationer/2017-08-29-god-forskningssed.html>
- Winther Jørgensen, M. & Phillips, L. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

REFERENSLISTA TILL DE EMPIRISKA MATERIALET

- Berggren Wiklund, M., Melin, E. & Granlund, J. (2022 14 april). *Häktas för gyvmordet- var tidigare huvudmisstänkt i frisörsalong. En 18-åring man häktades i dag misstänkt för gyvmordet i Stockholm*. Hämtad från <http://www.aftonbladet.se>
- Cantwell, O. (2022 6 april). *Fler dödsjutningar än någonsin. Invasionen av Ukraina tar nästan all journalistisk plats. Aftonbladet*. Hämtad från <http://www.aftonbladet.se>
- Hjertén, L. (2022 11 april). *Mattias, 21, sköts till döds i närheten av sin storebrors gravsten. Mattias var nästan färdigutbildad byggingenjör, han skulle börja sitt första jobb i sommar. Aftonbladet*. Hämtad från <http://www.aftonbladet.se>

Horvatovic, I. & Bergevin, M. (2021 1 juli). Polisen håller pressträff om skjutningen. *Det är Regionpolischefen Klas Johansson och polisområdeschefen Erik Nord som håller pressträffen.* SVT Nyheter. Hämtad från <http://www.svt.se>

Jamshidi, J. (2022 5 januari). Uppgifter: Skytten hälsade-sedan sköt han man i frisørsalongen. *Beskrivs som avrättningsförsök- offret har tidigare överlevt skjutningen och knivdåd.* Aftonbladet. Hämtad från <http://www.aftonbladet.se>

Jönsson, N. (2022 16 april). Man hittad skadad på kyrkogård i Malmö. *Efter larm om skottlossning vid Östra kyrkogården i Rosengård hittade polisen en skadad man vid 22-tiden på lördagen. Under söndagen anhölls en man i 30-årsåldern, misstänkt för mordförsök.* SVT Nyheter. Hämtad från <http://www.svt.se>

Kardell, E. (2022 29 mars). Kraftig explosion vid villa i Mölndal. *Explosionen vid en vill i Mölndal under natten till tisdagen bedöms vara koppla..* Expressen. Hämtad från <http://www.expressen.se>

Malmgren, K. (2021 21 juni). Familjefar skulle se fotboll- skadades i krogskjutningen. *Familjefadern i 40-årsåldern är ostraffad och jobbar inom hemtjänsten.* Expressen. Hämtad från <http://www.expressen.se>

Mossige-Norheim, T. (2021 19 december). Man gripen efter skjutning- är själv utpekad måltavla. *Under natten sköts en man med flera skott vid en idrottsplats i Skarpnäck.* Expressen. Hämtad från <http://www.expressen.se>

Nilsson, M. (2021 26 oktober). Ännu ingen gripen efter mordet på Nils Einár Grönberg. *Polisen har genomfört över hundra förhör och analyserar övervakningsfilmer från platsen, men ännu har ingen gripits efter mordet på Nils Einár Grönberg.* SVT Nyheter. Hämtad från <http://www.svt.se>

TT. (2018 27 mars). Hämningskjutningar förklaring till ökningen. *Det dödliga våldet i fjol var det högsta sedan Brottsförebyggande rådet började föra statistik över det år 2002. – Förr sköt man folk i armar och ben, nu skjuter man i huvudet för att döda.* Aftonbladet. Hämtad från <http://www.aftonbladet.se>

TT. (2021 28 november). Khaton, 13, efter skjutning mot skolpojke i Eskilstuna: "Jag är rädd". *Inom loppet av ett år har Eskilstuna skakats av flera skjutningar- tre av dessa berör barn. Skolorna har fått en ny rutin. En rutin de önskar att de skulle ha sluppit.* Aftonbladet. Hämtad från <http://www.aftonbladet.se>

TT. (2021 10 juli). Fler minderåriga mördar i gängkrigen. *Åklagarmyndigheten Fler minderåriga mördar i gängkrigen. Av: TT.* Aftonbladet. Hämtat från <http://www.aftonbladet.se>

TT. (2021 27 oktober). Våldet är de gängkriminellas valuta. *Motivet bakom mordet på rapparen Einár är fortfarande okänt, men gängkriminalitet är ett av polisens spår.* Aftonbladet. Hämtad från <http://www.aftonbladet.se>

TT. (2022 29 januari). Misstänkt Linköpingsskytt försökte lämna gängkriminaliteten: "Frustrerande". *Sex personer har blivit offer för skjutuvåldet i Linköping på mindre än ett år. Flera av skjutningarna ska ha koppling till konflikter mellan kriminella gäng, enligt uppgifter till Aftonbladet.* Aftonbladet. Hämtad från <http://www.aftonbladet.se>

TT. (2022 18 februari). Fastställda domar för gängledare och rappare. *Mordförsök mot fienden, synnerligen grova narkotika- och vapenbrott och kidnappningen där flera rapartister varit inblandade.* Aftonbladet. Hämtad från <http://www.aftonbladet.se>

TT. (2022 2 april). Tre anhållna för mordförsök efter skjutning i Sundsvall. *En skottlossning har ägt rum i ett bostadsområde i Sundsvall under natten.* Aftonbladet. Hämtad från <http://www.aftonbladet.se>

TT. (2018 18 april). Inga gripna efter explosioner i Helsingborg. *Polisen har ännu inga gripna efter gårdagskvällens explosioner i Helsingborg. Inga personer kom till skada, men händelserna är en av flera som drabbat den brottsutsatta staden på kort tid.* Aftonbladet. Hämtad från <http://www.aftonbladet.se>

TT. (2022 21 april). Flera åtalas för gängmord i Hjulsta. *En sköts ihjäl, en annan överlevde ett skott i huvudet.* Aftonbladet. Hämtad från <http://www.aftonbladet.se>

Yohannes, S. & Kauranen, A. (2021 17 november). Ny kartläggning: Få skjutningar klaras upp. Polisens statistik visar att få skjutningar i den kriminella miljön klaras upp. Av 385 skjutningar som polisanmälades under 2020 har endast 53 lett till fällande domar som vinnit laga kraft. SVT Nyheter. Hämtad från <http://www.svt.se>

Waldeck, L. & Rogsten, E. (2018 22 april). Skjutning mot bil vid populär badplats. *Polisen larmades om en skottlossning i Askim i Göteborg sent på söndagskvällen.* Expressen. Hämtad från <http://www.expressen.se>

Wikén, J. (2021 7 juli). Åtta skjutningar på tre dagar- Kriminologen: Ofta kopplade till konflikter. *Åtta skottlossningar har uppmärksammats i Sverige sedan i fredags. Tre av dem skedde i Malmö.* SVT Nyheter. Hämtad från <http://www.svt.se>